

“Bakı Metropoliteni”
Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

MALİYYƏ HESABATLARI

(31.12.2020-ci il tarixinə olan)

M Ü N D Ö R İ C A T

“Bakı Metropoliteni” QSC – Maliyyə hesabatları	Səhifə
Giriş	3
Cəmiyyət haqqında ümumi məlumat	4
Auditor rəyi	8
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	9
Mənfəət və ya zərər və məcmu gəlir haqqında hesabat	10
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	11
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	12
Maliyyə hesabatlarına izahlı qeydlər	13
Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr	36
Cəmiyyətin Uçot Siyasətindən çıxarışlar	37
“Bakı Metropoliteni” QSC-nin strukturu	60

Giriş

29 iyun 2004-cü ildə qüvvəyə minmiş “Mühasibat uçotu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 8-ci maddəsinə əsasən ictimai əhəmiyyətli qurumlar Qanunla tələb olunan maliyyə hesabatlarını yalnız Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq tərtib edirlər.

“Bakı Metropoliteni” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti (bundan sonra – Cəmiyyət) “Mühasibat uçotu haqqında” Qanunla müəyyənləşən meyar göstəricilərinə görə (illik gəliri, hesabat ili ərzində işçilərin orta sayı və balansın yekun məbləği) ictimai əhəmiyyətli qurum hesab edilir və “Mühasibat uçotu haqqında” Qanunun tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyət maliyyə hesabatlarını Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq tərtib edir.

“Mühasibat uçotu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 12-ci maddəsinə və eyni zamanda Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2010-cu il 27 may tarixli 97 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Kommersiya təşkilatlarının illik maliyyə hesabatlarının və birləşdirilmiş (konsolidə edilmiş) maliyyə hesabatlarının təqdim edilməsi və dərc edilməsi Qaydaları”nın 3.5-ci bəndinə uyğun olaraq “Bakı Metropoliteni” QSC tərtib etdiyi illik maliyyə hesabatlarını Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinə təqdim edir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 30 mart 2021-ci il tarixli “Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2014-cü il 27 fevral tarixli 289 sayılı Sərəncamında dəyişiklik edilməsi haqqında” Sərəncamının 3.2.2 bəndinə əsasən Cəmiyyətin illik maliyyə hesabatlarının təsdiq edilməsi Azərbaycan Respublikası Prezidenti ilə razılışdırmaqla Azərbaycan İnvestisiya Holdinqinə həvalə edilmişdir.

“Bakı metropoliteni” QSC 31.12.2020-ci il tarixində bitən maliyyə ili üzrə beynəlxalq standartların tələblərinə uyğun hazırlanmış Maliyyə vəziyyəti haqqında, Maliyyə fəaliyyətinin nəticələri haqqında, Kapitalda dəyişikliklər haqqında, Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatları, eləcə də hesabatlara İzahlı qeydlərini və Cəmiyyətin Uçot siyasetindən müvafiq çıxarışları təqdim edir.

Cəmiyyət haqqında ümumi məlumat

“Bakı Metropoliteni” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti (bundan sonra – Cəmiyyət) “Bakı Metropoliteni” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin yaradılması haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2014-cü il 27 fevral tarixli 289 nömrəli Sərəncamına əsasən yaradılmışdır.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 25 iyun 2014-cü il tarixli 201 sayılı və 15 dekabr 2017-ci il tarixli 563 sayılı Qərarları ilə “Bakı Metropoliteni” QSC-nin Nizamnaməsi və strukturu təsdiq edilmişdir.

17 iyul 2014-cü il tarixdə vergi orqanında hüquqi şəxs (VÖEN 1402871431) kimi dövlət qeydiyyatından keçmişdir.

Cəmiyyətin bütün səhmləri dövlətə məxsusdur.

Cəmiyyət hüquqi şəxsdir, müstəqil balansa, banklarda hesablara malikdir.

Cəmiyyətin ayrıca əmlakı vardır və öz öhdəlikləri üçün bu əmlaka cavabdehdir.

Cəmiyyətin əsas məqsədi Bakı Metropoliteninin inkişaf etdirilməsindən, sərnişinlərin metro nəqliyyatında daşınmasının keyfiyyətinin yüksəldilməsindən, yeni metropoliten xətlərinin və stansiyalarının tikilməsindən, metropolitenin maddi-texniki bazasının gücləndirilməsindən ibarətdir.

Cəmiyyətin ali idarəetmə orqanı onun səhmdarlarının ümumi yiğincəğidir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 30 mart 2021-ci il tarixli “Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2014-cü il 27 fevral tarixli 289 sayılı Sərəncamında dəyişiklik edilməsi haqqında” Sərəncamına əsasən Cəmiyyətin ümumi yiğincəğinin səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsi Azərbaycan Respublikası Prezidentinə və Azərbaycan Respublikası Prezidenti ilə razılışdırmaqla Azərbaycan İinvestisiya Holdinginə həvalə edilmişdir.

Cəmiyyətin hüquqi ünvanı: Azərbaycan Respublikası, Bakı şəhəri, AZ 1010, Mikayıllı Rəfili, 16

Cəmiyyətin fəaliyyət sahələri istiqamətləri:

- sərnişinlərin vaxtında və təhlükəsiz metro nəqliyyatında daşınmasının təmin edilməsi;
- metropolitendə qatarların hərəkətinin təşkilinin və təhlükəsizliyinin təmin olunması;
- metro nəqliyyatında hərəkətin və infrastrukturun idarə olunmasında müasir texnologiya və üsullarların tətbiq edilməsi;
- metropoliten stansiyalarının, xətlərinin, elektrik depolarının, tunellərin, körpülərin

tikintisi, yenidən qurulması, bərpası və təmiri işlərinin həyata keçirilməsi.

Metropolitenin müasir tələblər çərçivəsində yenidən qurulması, beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması, sərnişinlərin sərbəst və təhlükəsiz hərəkətinin təmin edilməsi, sərnişindəşima xidmətinin keyfiyyətinin yüksəldilməsi "Bakı Metropoliteni" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin qarşısında qoyulan əsas vəzifələrdən oldu. Bu vəzifələrin yerinə yetirilməsi məqsədilə əsaslı təmir, bərpa, yenidənqurma və tikinti-quraşdırma işlərinə başlanıldı.

Kütləvi şərnişin daşınmasında şəhər əhalisi üçün mühüm əhəmiyyət daşıyan metropolitenin genişləndirilməsinin, o cümlədən istismar və metro tikintisi kimi mühüm sahələri vahid bir təsərrüfat kompleksində birləşdirməyin zəruriliyindən yaradılmış "Bakı Metropoliteni" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti təsis edildiyi tarixdən qısa müddət ərzində əmək kollektivini formalaşdıraraq, müəssisə qarşısında qoyulmuş vəzifələrin icrasını həyata keçirir.

Hal hazırda metropoliten xətlərinin sayı 3-ə, stansiyalarının sayı 25-ə və şəhərin yeraltı yollarının uzunluğu 36,63 km-ə çatır.

2015-ci il dekabrın 28-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin iştirakı ilə "Elmlər Akademiyası" stansiyasının ikinci çıxışının açılışı oldu. 2016-cı il aprel ayının 19-da isə Bakı metropoliteninin perspektiv inkişaf planının birinci prioritet istiqamətinə daxil olan Bənövşəyi xəttin «Avtovağzal» və «Memar Əcəmi» stansiyaları sərnişinlərin istifadəsinə verildi. 2017-il ərzində "Vaqonların əsaslı təmir bazası"nın yaradılması üzərində mühüm işlər görülmüşdür, istismar olunan bütün stansiyalarda mərkəzi dispetçer nəzarəti, avtomatik idarəetməsi olan qatarların istiqamət göstəriciləri sistemi tətbiq edilmişdir. "Nizami" stansiyasında restavrasiya işləri başa çatdırılmışdır. 2018-il ərzində "Xətai-C.Cabbarlı" mənzil tunellərində sağlamlaşdırma işləri yekunlaşmış, "Xətai" stansiyasının əsaslı təmiri ilə bağlı işlər davam etdirilmişdir. "Sahil" stansiyasının əsaslı təmiri başa çatdırılmış və iyul ayında sərnişinlərin istifadəsinə verilmişdir. Rusyanın "Metrovaqonmaş" ASC-dən 10 metro vaqonu alınmışdır.

2019-cu il ərzində "Xətai" və "Bakmil" stansiyasının əsaslı təmiri başa çatdırılmış mart və sentyabr aylarından sərnişinlərin istifadəsinə verilmişdir. Nərimanov" elektrik deposunun elektrik təchizatını təmin edən ən müasir standartlara cavab verən iki alçaldıcı yarımtansiya A-12 (Depo-1) və A-4 (İçərişəhər) yenidən qurulmuş, "Azərişiq" ASC-nin 10 rayon yarımtansiyasında alternativ enerji mənbəyi funksiyasını daşıyan 17 ədəd dizel

generatorları quraşdırılmışdır ki, bununla da eskalator, ventilyasiya, suvurma qurğuları və işıqlanma sistemi fövqəladə hallarda işə qoşularaq, qatarların hərəkətini minimal tələblər səviyyəsində təmin edilməsinə imkan yaradacaqdır.

Hesabat ilində Rusyanın “Metrovaqonmaş” ASC-dən innovasiya baxımından ən müasir 4-cü nəslə aid 30 metro vagonu alınmışdır.

2019-cu ildə texniki göstəriciləri dünya standartlarının tələblərinə cavab verən və havalandırma imkanı əvvəlki avadanlıqlarla müqayisədə 3-4 dəfə çox olan 7 ən müasir ventilyator alınaraq quraşdırılmışdır.

2019-cu ilin ən əhəmiyyətli hadisələrindən biri də “Bakı Metropoliteni” QSC-nin Təlim-tədris mərkəzinin əsaslı təmirdən sonra tam fərqli formatda fəaliyyətə başlamasıdır. Mərkəz ən müasir texnologiyalar səviyyəsində əyani vəsaitlərlə təchiz edilib.

2020-ci il ərzində II (yaşıl) xəttin “Dərnəgül” elektrik deposunun, III (bənövşəyi) xəttin “Xocəsən deposu”-“Avtovağzal” stansiyaları arasında tunellərin, “Xocəsən” elektrik deposunun, “B-3”-“B-4”-“B-5” sahəsinin, Bakı metropoliteni xətlərinin IV növbəsinin “Xətai”-“H.Aslanov-2”-“Yeni Günsəli” sahəsinin tikinti-quraşdırma işləri davam etdirilmişdir. Rusyanın “Metrovaqonmaş” ASC-dən innovasiya baxımından ən müasir 20 metro vagonu alınmış, istismar müddətini başa vurmuş 11 ədəd vagon silinmiş və metro vagonlarının inventar parkı 304 ədəd təşkil etmişdir. “Xətai”-“C.Cabbarlı” mənzilinin I və II yollarında, “Xətai”-“28 May” mənzilində və “C.Cabbarlı” stansiyasının II baş yolunda əsaslı təmir və sağlamlaşdırma işləri aparılmış, depo ərazisində üç ədəd qatarlara baxış qanovu əsaslı təmir olunmuş, “Xətai-C.Cabbarlı” yol mənzilində 39 sayılı əsas suxaric qurğularının kollektorunun yeri dəyişdirilərək yenidən qurulmuş, 10 vagonda ƏT və QDT-1 təmiri, 25 vagonda DT-1 təmiri, 10 vagonda OT, 30 vagonda CT-3 təmiri həyata keçirilmişdir.

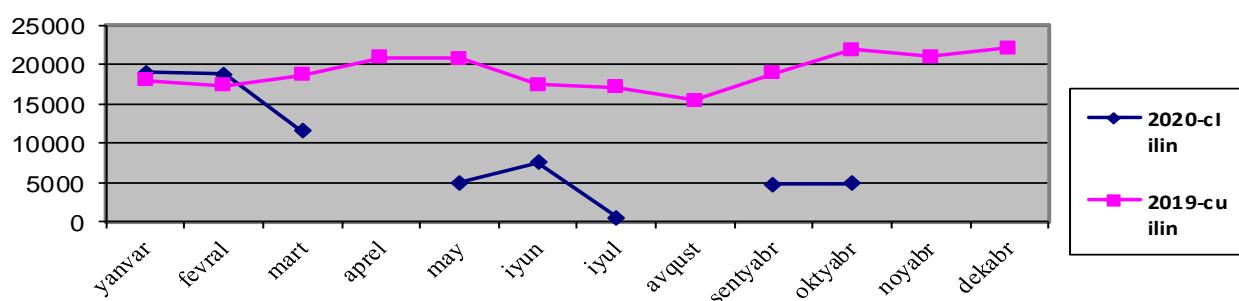
Hazırda «Bakı Metropoliteni Xətlərinin Konseptual İnkişaf Sxemi»nə uyğun tikinti işləri davam etdirilir. Dövlət Proqramına əsasən 2030-cu ildə paytaxtimızın yeraltı yollarının ümumi uzunluğu 119,1 km, stansiyalarının sayı isə 76-ya çatacaq.

Məqsədi Bakı Metropoliteninin inkişaf etdirilməsindən, sərnişinlərin metro nəqliyyatında daşınmasının keyfiyyətinin yüksəldilməsindən, yeni metropoliten xətlərinin və stansiyalarının tikintisindən, metropolitenin maddi-texniki bazasının gücləndirilməsindən ibarət olan “Bakı Metropoliteni” QSC-nin əməkdaşlarının ümumi sayı 5211 nəfərə yaxınlaşır,

bunlardan 1000 nəfərdən çox metro tikintisi sahəsində çalışır.

Koronavirus (COVID-19) pandemiyası ilə əlaqədar cari ilin mart ayından başlayaraq “Bakı Metropoliteni” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti sərnişindən fəaliyyətini fasilələrlə həyata keçirməklə 2020-ci il ərzində 74,7 milyon, ötən ilə nisbətən 68,4% və ya 162,0 milyon az sərnişin daşımışdır. Sərnişin dövriyyəsi isə 824,2 milyon sərnişin-km təşkil etmişdir ki, bu da əvvəlki ilə nisbətən orta hesabla 68,4% azdır. (Cədvəl 1).

2007-ci il yanvarın 1-dən etibarən gediş haqqı yalnız elektron kartlardan istifadə etməklə həyata keçirilir. İctimai nəqliyyatda vahid Bakıkart sisteminə keçidlə əlaqədar olaraq 08.08.2015-ci ildən metropolitenin bütün stansiyalarında gediş haqqının ödənilməsi üçün “BakıKart” satış və yükləmə aparatları quraşdırılmışdır. Bu səbəbdən də bütün stansiyalarda kommersiya işi, o cümlədən bütün növ kassa əməliyyatları dayandırılmışdır.

Tarif şurasının qərarına əsasən 01.08.2018-ci il tarixindən sərnişindən xidməti bir gediş üçün 30 qəpik təsdiq edilib.

“Bakı Metropoliteni” QSC «Metro» Beynəlxalq Assosiyasiyasının üzvüdür.

“Bakı Metropoliteni” QSC-nin əsaslı tikinti-quraşdırma işləri üzrə sifarişçisi – Perspektiv İnkişaf və Əsaslı Tikintiyə nəzarət Departamentidir, əsaslı kapital qoyuluşlarının maliyyələşdirilməsinə yönəldilmiş vəsaitin, eləcə də əsaslı tikinti-quraşdırma işləri üzrə maliyyə hesabatlarında nəzərə alınan bütün maddi sərvətlərin uçotunu və onlara nəzarət funksiyalarını yerinə yetirir.

Perspektiv İnkişaf və Tikintiyə nəzarət Departamenti və tikinti-quraşdırma işlərinin icrasını aparan Tikinti Departamenti Cəmiyyətin Dövlət büdcəsindən əsaslı tikinti-quraşdırma işləri üçün ayrılan vəsait hesabına saxlanılan struktur vahidləridir.

MÜSTƏQİL AUDİTOR HESABATI

«Bakı Metropoliteni» QSC-nin rəhbərliyinə

RƏY

«Bakı Metropoliteni» QSC-nin (bundan sonra cəmiyyət) 31 dekabr 2020-ci il tarixinə maliyyə vəziyyətinə dair hesabatından (konsolidə edilmiş), məcmu galirlərə dair hesabatından (konsolidə edilmiş), kapitalda dəyişikliklər hesabatından (konsolidə edilmiş) və göstərilən tarixdə başa çatan il üçün pul vəsaitlərinin hesabatından (konsolidə edilmiş), habelə uçot siyasətinin əhəmiyyətli prinsiplərinin qısa təsviri də daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarına (konsolidə edilmiş) qeydlərdən ibarət maliyyə hesabatlarının auditı aparılmışdır.

Hesab edirik ki, əlavə edilmiş maliyyə hesabatları Cəmiyyətin 31 dekabr 2020-ci il tarixinə maliyyə vəziyyətini, habelə maliyyə nəticələrini və göstərilən tarixdə başa çatan il üçün pul vəsaitlərinin hərəkətini Azərbaycan Respublikasının Mühəsibat Uçotu Haqqında Qanununa uyğun olaraq bütünlü əhəmiyyətli aspektlərdə ədalətli şəkildə öks etdirir.

Rəy üçün əsaslar

Biz auditı Beynəlxalq audit standartlarına (BAS) uyğun aparmışiq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətimiz əlavə olaraq hesabatımızın “Maliyyə hesabatlarının auditü üçün auditorun məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Biz Azərbaycan Respublikasındaki maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normaların tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu tələblərə uyğun yerinə yetirmişik. Hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmak üçün yetərlidir və münasibdir.

Maliyyə hesabatlarına görə rəhbərliyin və Cəmiyyətin idarə edilməsinə məsul şəxslərin məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının Azərbaycan Respublikasının Mühəsibat Uçotu Haqqında Qanununa uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik Cəmiyyəti ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı, yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativ olmadığı halda, rəhbərlik Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və idarəetməyə məsul şəxslər Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının təqdim etmə prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində, əhəmiyyətli təhriflərin olub – olmadığına dair kafı əminlik əldə etmək və rəyin də daxil olduğu auditor hesabatını təqdim etməkdir. Kafı əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin o BAS-lara uyğun aparılmış auditin əhəmiyyətli təhrifləri hər bir halda aşkar edəcəyinə zəmanət vermir. Təhriflər dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda əhəmiyyətli hesab edilir.

Auditor E. Əliyev

Bakı şəhəri, Azərbaycan Respublikası

25.06.2021

**"BAKİ METROPOLİTENİ" QSC
MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT**

(Məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Qeydlərə istinad	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
Aktivlər			
Uzunmüddətli aktivlər			
Qeyri-maddi aktivlər	MHİQ* (3 bölmə)	1,762,104.73	1,616,520.97
Torpaq, tikili və avadanlıqlar	MHİQ (4 bölmə)	2,449,173,923.62	2,381,314,739.48
Sair uzunmüddətli aktivlər	MHİQ (5 bölmə)	2,155,524.87	10,338,104.57
Cəmi uzunmüddətli aktivlər		2,453,091,553.22	2,393,269,365.02
Qısamüddətli aktivlər			
Ehtiyatlar	MHİQ (6 bölmə)	39,980,687.13	42,242,766.35
Qısamüddətli debitor borcları	MHİQ (8.1 bölmə)	587,740.57	1,809,607.10
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	MHİQ (7 bölmə)	8,414,942.98	4,534,341.95
Sair qısamüddətli aktivlər	MHİQ (8.2 bölmə)	11,208,684.71	9,898,174.71
Cəmi qısamüddətli aktivlər		60,192,055.39	58,484,890.11
Cəmi aktivlər		2,513,283,608.61	2,451,754,255.13
Kapital və öhdəliklər			
Kapital			
Ödənilmiş nominal (nizamnamə) kapital	MHİQ (9 bölmə)	3,019,606,443.98	2,879,408,476.00
Geri alınmış kapital (səhmlər)			
Kapital ehtiyatları	MHİQ (10 bölmə)		
Bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)	MHİQ (11 bölmə)	(565 239 811,00)	(481 697 310,94)
Cəmi kapital		2,454,366,632.98	2,397,711,165.06
Uzunmüddətli öhdəliklər			
Uzunmüddətli kreditor borcları	MHİQ (12 bölmə)		
Sair uzunmüddətli öhdəliklər	MHİQ (13 bölmə)	15,742,334.90	15,742,334.90
Cəmi uzunmüddətli öhdəliklər		15,742,334.90	15,742,334.90
Qısamüddətli öhdəliklər			
Vergi və sair məcburi ödənişlər üzrə öhdəliklər	MHİQ (14 bölmə)	126,175.73	411,207.48
Qısamüddətli kreditor borcları	MHİQ (15 bölmə)	18,986,307.53	13,827,752.23
Sair qısamüddətli öhdəliklər	MHİQ (16 bölmə)	24,062,157.47	24,061,795.46
Cəmi qısamüddətli öhdəliklər		43,174,640.73	38,300,755.17
Cəmi öhdəliklər		58,916,975.63	54,043,090.07
Cəmi kapital və öhdəliklər		2,513,283,608.61	2,451,754,255.13

* MHİQ- Maliyyə Hesabatlara İzahlı Qeydlər

Zaur Hüseynov
Sədr

Fərhad İbrahimov
Maliyyə Departamentinin rəisi

"Bakı Metropoliteni" QSC

Mən fət və ya zərər və məcmu gəlir haqqında hesabat
(Məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Qeydlərə istinad	2020	2019
Satış (sərnişindənşinma)	MHİQ* (17 bölmə)	21,623,073.00	68,917,361.40
Satış (bütçədən subsidiya)	MHİQ (17 bölmə)	67,679,000.00	49,400,000.00
Sair əməliyyat gölirləri	MHİQ (18.1 bölmə)	3,534,216.63	5,706,718.33
İstifadə edilmiş material ehtiyatları	MHİQ (6 bölmə)	4,927,663.19	6,381,421.23
İstifadə edilmiş neft məhsulları		679,719.71	621,740.63
İstifadə edilmiş elektrik enerjisi (dərtiya və digər texnoloji proseslərə)		6,627,870.02	11,213,133.84
İstifadə edilmiş qaz		167,655.00	171,518.20
İstifadə edilmiş su, çirkab su və qrunt sular		4,156,063.02	4,123,784.00
İşçi heyəti üzrə xərclər	MHİQ (18.2 bölmə)	44,659,577.33	46,081,963.70
Amortizasiya xərcləri (Torpaq, tikili və avadanlıqlar)	MHİQ (4 bölmə)	103,413,027.03	95,829,306.18
Amortizasiya xərcləri (Qeyri-maddi aktivlər)	MHİQ (3 bölmə)	179,494.98	162,146.77
İlin sonuna tikili və avadanlıqların qalıq dəyəri 500 manatdan və ya ilkin dəyərinin 5%-dən az olan məbləğ	MHİQ (4 bölmə)	666,267.44	459,684.24
Digər xərclər		7,531,549.50	9,315,262.50
Sair əməliyyat xərcləri, o cümlədən		3,369,902.47	4,751,527.18
- silinmiş uzunmüddətli aktivlərdən		347,898.65	884,445.00
- məzənnə fərqindən yaranan		202,152.46	230,710.23
- cərimə, penya, maliyyə sanksiyaları		0.00	105.00
- sosial xarakterli xərclər		2,032,494.42	2,837,898.09
- reklam yayımı fəaliyyət üzrə xərclər		780,154.41	792,712.27
- digər		7,202.53	5,656.59
Fəaliyyətin dayandırılması nəticəsində əldə olunan mənfəət (zərər)			
Əməliyyat mənfəəti (zərəri)		(83 542 500,06)	(55 087 408,74)
Maliyyə göliri			
Maliyyə xərcləri			
Asılı və birgə müəssisələrin mənfəətlərində (zərərlərində) pay			
Vergidən əvvəl mənfəət (zərər)		(83 542 500,06)	(55 087 408,74)
Mənfəət vergisi			
Adı fəaliyyətdən mənfəət və ya zərər			
Hesabat dövrünün xalis mənfəəti (zərəri)		(83 542 500,06)	(55 087 408,74)
Hər sahə üzrə mənfəət			
Azaldılmış hər sahə üzrə mənfəət			

* MHIQ- Maliyyə Hesabatlara İzahlı Qeydlər

Zaur Hüseynov
Sədr

Fərhad İbrahimov
Malivya Departamentinin rəisi

"BAKİ METROPOLİTENİ" QSC
Kapitalda dayışıklılıklor haqqında hesabat

(Məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Qeydlərə istinad	Ödənilmiş nizamnamə kapitalı	Emissiya galiri	Geri alınmış kapital (səhmlər)	Kapital ehtiyatları			Ödənilməmiş zarar	Cəmi
					Yenidən qiymətləndirilmə üzrə ehtiyat	Məzənnə fərqləri üzrə ehtiyat	Digar ehtiyatlar		
I yanvar 2019-cu il tarixinə qədəm		2,779,056,329.05					0.00	(426 609 902,20)	2,352,446,426.85
Uçot siyasaında dayışıklılıklar və ya əhəmiyyətli sahvlərlə bağlı düzüllşələr									
I yanvar 2019-cu il tarixinə düzüllşələrdən sonra qədəm		2,779,056,329.05					0.00	(426 609 902,20)	2,352,446,426.85
Hesabat dövründə xalis mənfət (zarar)	11							(55 087 408,74)	(55 087 408,74)
Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları	9	100,352,146.95							100,352,146.95
Geri alınmış kapital (səhmlər) üzrə əmaliyyatlar									
31 dekabr 2019-cu il tarixinə qədəm		2,879,408,476.00					0.00	(481 697 310,94)	2,397,711,165.06
2019-ci il kapitalda dayışıklılıkların cəmi		100,352,146.95						(55 087 408,74)	45,264,738.21
I yanvar 2019-cu il tarixinə qədəm		2,879,408,476.00					0.00	(481 697 310,94)	2,397,711,165.06
Uçot siyasaında dayışıklılıklar və ya əhəmiyyətli sahvlərlə bağlı düzüllşələr									
I yanvar 2020-ci il tarixinə düzüllşələrdən sonra qədəm		2,879,408,476.00					0.00	(481 697 310,94)	2,397,711,165.06
Aktivlərin yenidən qiymətləndirilməsi									0.00
Məzənnə fərqləri									0.00
Mənfət və zarar haqqında hesabatda təminməmsəm gəlirlər və xərclər									0.00
Hesabat dövründə xalis mənfət (zarar)	11							(83,542,500.06)	(83,542,500.06)
Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları	9	140,197,967.98							140,197,967.98
Mülkiyyətçilər arasında kapitalın bölüşdürülməsi (dividendlər)									0.00
Geri alınmış kapital (səhmlər) üzrə əmaliyyatlar									0.00
Kapitalın maddalər arasında bölüşdürülməsindən avval 31 dekabr 2018-ci il tarixinə qədəm									0.00
Kapitalın maddalər arasında köçürülmələri									
31 dekabr 2020-ci il tarixinə qədəm		3,019,606,443.98					0.00	(565,239,811.00)	2,454,366,632.98
2020-ci il üzrə kapitalda dayışıklılıkların cəmi		140,197,967.98						(83,542,500.06)	56,655,467.92

Zaur Hüseynov
Sədr
Farhad Ibrahimov
Maliyyə Departamentinin rəisi

"Bakı Metropoliteni" QSC
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat

(Məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-ü il
Əməliyyat fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Dövr üzrə xalis mənfəət və ya zərər	(83 542 500,06)	(55 087 408,74)
Aşağıdakı maddələr üzrə düzəlişlər:	104,318,499.23	96,559,401.29
Qeyri-pul maddələri üzrə gəlirlər və xərclər (əsas vəsaitlərin amortizasiyası - 96 451 137,19)	104,318,499.23	96,559,401.29
İnvestisiya fəaliyyəti və ya maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətə aid olan digər maddələr		
Aşağıdakı maddələr üzrə baş verən dəyişikliklər:	3 932 245,86	13 620 035,03
Ehtiyatların artımı (azalması)	2,262,079.22	520 877,60
Əməliyyat debitor borcları və gələcək dövrlərin xərclərinin artımı (azalması)	8,093,936.23	16 107 418,57
Əməliyyat kreditor borcları və hesablaşmaların artımı (azalması)	4,873,885.56	(3 008 261,14)
Gələcək dövrlərin gəlirlərinin artımı (azalması)		
Əməliyyat fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti	35 946 190.40	55 092 027,58
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin hərəkətləri		
Uzunmüddəti torpaq, tikili və avadanlıqlarının alınması üçün pul vəsaitlərinin ödənişləri	(172 263 557.35)	(174 891 556,51)
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti	(172 263 557.35)	(174 891 556,51)
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Məqsədli maliyyələşdirmə şəklində pul vəsaitlərinin daxilolmaları	140,197,967.98	109,699,022.52
Məqsədli maliyyələşdirmə şəklində pul vəsaitlərinin daxilolmaları (zəmanətli bank krediti)	0.00	0.00
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti	140,197,967.98	109,699,022.52
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin artması (azalması)	3,940,310.82	(10 100 506,41)
Pul vəsaitlərinin və onların ekvivalentlərinin hərəkəti		
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin hesabat dövrünün əvvəlinə olan qalığı	4,534,341.95	14,743,112.46
İl ərzində pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin artması (azalması)	3,940,310.81	(10 100 506,41)
Məzənnə sərqiinin təsiri	(59709,78)	(108 264,10)
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin hesabat dövrünün sonuna olan qalığı	8,414,942.98	4,534,341.95

QEYD: 31.12.2019 cu bitən il üzrə "Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat" da göstərilən məbləğə qeyri nəğd əməliyyatlar üzrə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Sərəncamlarına əsasən digər təşkilatlara nizamnamə kapitalının azalması hesabına verilmiş 9 346 875,57 manat əsas fondlar və nizamnamə kapitalı üzrə məbləğlər daxil edilməmişdir.

Zaur Hüseynov
Sədr

Fərhad İbrahimov
Maliyyə Departamentinin rəisi

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

Maliyyə hesabatlarına izahlı qeydlər

1. Maliyyə hesabatlarının tərtib edilməsinə dair əsas yanaşmalar

Cəmiyyət daimilik prinsipləri əsasında, Azərbaycan Respublikasının qanunlarına və qaydalarına müvafiq olaraq ləğv etmək, kommersiya fəaliyyətini dayandırmaq və ya kreditorlardan müdafiə olunmaq yollarını axtarmaq niyyəti və ya zərurəti olmadan işini davam etdirəcəyini planlaşdırır.

Hesablama metodu – Səhmdar Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının (7 №-li Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları üzrə tərtib olunan “Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat” istisna olmaqla) yalnız hesablama metoduna uyğun olaraq hazırlanması tələb olunur. Hesablama metoduna uyğun olaraq, gəlir maddələri onların əldə edildiyi hesabat dövrləri üzrə bölüşdürülməlidir. Yəni, satış məbləği, onun alıcı (sifarişçi) tərəfindən ödənilməsi zamanından asılı olmayaraq, göstərilmiş xidmətlərin və ya yerinə yetirilmiş işlərin sifarişçi tərəfindən qəbul edildiyi zaman gəlir kimi tanınmalıdır. Həmçinin, xərc maddələri cəmiyyət tərəfindən, onların müvafiq dövrdə ödənilməsindən asılı olmayaraq, yarandığı hesabat dövrləri üzrə uçota alınmalıdır. Hesablama prinsipindən istifadə edilərkən obyektlər, maliyyə hesabatlarının elementləri haqqında anlayışa və tanınma meyarlarına uyğun gəldikləri halda hesabatlarda aktivlər, öhdəliklər, kapital, gəlir və xərclər kimi tanınır.

Cəmiyyət maliyyə hesabatlarını Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq tərtib edir.

Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlarının Standartlarına uyğun hazırlanmış maliyyə hesabatları, başqa cür qeyd edilməyənə qədər, Azərbaycan Manatı (AZN) ilə ifadə edilir.

Cəmiyyət illik maliyyə hesabatlarını “Kommersiya təşkilatlarının illik maliyyə hesabatlarının təqdim edilməsi və dərc edilməsi Qaydaları” ilə müəyyən edilmiş qaydada təqdim edir.

Mühasibat uçotu üçün “Bakı Metropoliteni” QSC-nin maliyyə ili 1 yanvardan 31 dekabra qədər olan dövr hesab olunur.

Cəmiyyət maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında tətbiq edilmiş əsas uçot prinsiplərini aşağıda təqdim edir. Bu prinsiplər təqdim edilmiş bütün dövrlərə ardıcıl şəkildə tətbiq edilmişdir.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

2. Xarici valyutanın çevrilməsi

Hazırkı maliyyə hesabatlarında bütün məbləğlər, xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, Azərbaycan manatı ("AZN") ilə təqdim edilir. Cəmiyyətin funksional valyutası AZN-dir, çünki cəmiyyətin gəlirləri, xərcləri, alınmış mal-material ehtiyatları və öhdəliklərinin əhəmiyyətli hissəsinin qiymətləndirilməsi, çəkilməsi, ödənilməsi və ya digər yolla ölçülməsi AZN ilə həyata keçirilir.

Xarici valyuta ilə aparılmış əməliyyatlar ilkin olaraq əməliyyat tarixində qüvvədə olan müvafiq məzənnələri istifadə etməklə AZN ilə qeydə alınır. Azərbaycan Respublikasının ərazisindən kənarda AZN sərbəst dönərli valyuta deyil. Azərbaycan Respublikasının hüdudlarında rəsmi məzənnə gündəlik əsasla Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı ("Mərkəzi Bank") tərəfindən müəyyən edilir. Bazar dərəcələri rəsmi dərəcələrdən fərqli ola bilər, lakin bu fərqlər ümumilikdə Mərkəzi Bank tərəfindən nəzarət edilən dar parametrlər çərçivəsindədir. Xarici valyuta ilə əməliyyatlar əməliyyat tarixində Mərkəzi Bankın rəsmi məzənnəsi ilə qeydə alınır.

Xarici valyutada olan əməliyyatlar əməliyyat tarixinə olan məzənnəyə uyğun olaraq manat ilə uçot sənədlərində əks etdirilir və məzənnə fərqi xarici valyutanın manata qarşı olan AR Mərkəzi Bankının təyin etdiyi məzənnəsinin dəyişilməsi nəticəsində yaranır. Xarici valyutaların məzənnəsi hər zaman dəyişildiyi üçün mühasibat hesabatlarında da valyuta hesablarının manat dəyəri də dəyişir.

Kurs fərqi aşağıdakı əməliyyatlardan yaranır:

- xarici valyutada uçota alınan debitor və kreditor borcların ödənilməsi nəticəsində;
- xarici valyutada uçota alınan əmlak və öhdəliklərin (kassa və bank hesabatlarında olan pul vəsaitlərinin, pul sənədlərinin, debitor və kreditor borcların və s.) mühasibat hesabatlarında hesabat tarixinə dəyərinin yenidən hesablanması nəticəsində.

Məzənnə fərqi müsbət – müəssisənin xeyrinə, və ya mənfi – müəssisənin ziyanına ola bilər. Məzənnə fərqi nəticəsində balansın aktivinin manat ekvivalenti artırsa, passivi isə dəyişilməz qalırsa, bu zaman, müsbət məzənnə fərqi yaranır. Və əksinə, məzənnə fərqi nəticəsində balansın passivinin manat ekvivalenti artırsa, aktiv hissəsi dəyişilməz qalırsa, bu zaman, mənfi məzənnə fərqi yaranır.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir.)

Mühasibat hesabatlarında xarici valyutada olan maddələr yenidən qiymətləndirilmə məqsədləri üçün 2 qrupa bölünür: monetar maddələr və qeyri-monetar maddələr.

Monetar maddələrə aiddir:

- banklarda xarici valyuta hesablarında olan pul qalıqları;
- xarici valyutada olan sair pul vəsaitləri (pul sənədləri daxil olmaqla);
- qiymətli kağızlar;
- xarici valyutada olan debitor və kreditor borclar.

Mühasibat hesabatları tərtib edilən zaman xarici valyutada olan monetar maddələr hesabat tarixinə olan məzənnə ilə hesablanır.

Qeyri-monetar maddələr aşağıdakılardır:

- əsas vəsaitlər
- ehtiyatlar
- gələcək dövrlərin xərcləri
- bitməmiş istehsal və s.

Qeyri-monetar maddələr mühasibat hesabatlarında tanındığı tarixin məzənnəsi ilə hesablanır. Bu maddələr üzrə sonradan məzənnə fərqi hesablanır.

Xarici valyutadan ibarət pul vəsaitləri və onlarla aparılan əməliyyatlar xarici valyutanın pul-hesablaşma sənədlərinin yazılılığı tarixə qüvvədə olan məzənnə üzrə yenidən hesablanması yolu ilə müəyyən edilən məbləğdə – manatla uçota alınır. Eyni zamanda bu vəsaitlər və əməliyyatlar valyuta hesablaşmaları və ödəmələrində eks etdirilir.

Valyuta hesablarındakı valyutaların (növlər üzrə) Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının məzənnələrinə uyğun olaraq hər dəfə yenidən qiymətləndirildiyi zaman dövr üzrə artan məzənnə fərqi həmin valyutaların istifadə məqsədləri nəzərə alınmaqla müvafiq hesablarda uçota alınır. Bank hesabları, öhdəlikləri və hesablaşmaları üzrə xarici valyuta əməliyyatları, eləcə də xarici valyuta ilə daxil olmuş material ehtiyatları, qeyri-maddi aktivlər, qiymətli kağızlar və əmlakın digər növləri mühasibat uçotunda, əməliyyatın aparılma tarixində Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının qüvvədə olan valyuta

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

məzənnələri üzrə xarici valyutanın yenidən haqq-hesab edilmə yolu ilə qiymətləndirilərək hesablaşmalarının və tədiyyələrinin analitik uçotunda da göstərilir. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi 13.2.12-ci maddəsinə əsasən xarici valyuta əməliyyatları üzrə müsbət və mənfi məzənnə fərqləri, satışdankənar gəlirlər və xərclər kimi tanınır və maliyyə nəticələrinə aid edilir.

Xarici valyuta ilə dövrün əvvəlinə və sonuna olan qalıqların çevrilməsi üçün istifadə olunmuş Mərkəzi Bankın rəsmi məzənnə dərəcələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
1 Avro	2,0890	1,9035
1 USD	1,7000	1,7000
1 RUB	0,0231	0,0274

3. Qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlər – fiziki formaya malik olmayan, xidmətlərin göstərilməsində, ya da idarəetmə məqsədləri ilə istifadə olunan, cəmiyyət tərəfindən müəyyən edilə bilən qeyri-monetary aktivdir. Qeyri-maddi aktivlərə cəmiyyətin hüquqları və program təminatları, patentlər, lisenziyalar, müəllif hüquqları və sair daxildir.

2020-ci il üçün Cəmiyyət üzrə qeyri-maddi aktivlərin hərəkəti və onlara faktiki hesablanmış amortizasiya:

1 yanvar 2020-ci il tarixə ilkin dəyər	2 783 069,06
Yığılmış amortizasiya	1 166 548,09
1 yanvar 2020-ci il tarixə qalıq dəyəri	1 616 520,97
Daxilolmalar	333 625,38
Xaricilmalar	0,00
Amortizasiya hesablamaları	188 041,62
31 dekabr 2020-ci il tarixə ilkin dəyər	3 116 694,44
Yığılmış amortizasiya	1 354 589,71
31 dekabr 2020-ci il tarixə qalıq dəyəri	1 762 104,73

“Amortizasiya hesablamaları” sətrində göstərilmiş məbləğ 188 041,62 manat “Maliyyə fəaliyyətinin nəticələri haqqında hesabat”da bütövlüklə özəksini tapmir. Fərq kimi görünən

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

məbləğ 8 546,64 manat Tikinti-quraşdırma işlərini icra edən struktur bölmə – Tikinti Departamentinin Cəmiyyətin Dövlət bütçəsindən əsaslı tikinti üçün ayrılan vəsait hesabına saxlanılan struktur vahidlərinin məsrəflərinə aiddir və ilin sonunda obyektlər üzrə xüsusi çəkisinə uyğun olaraq torpaq, tikili və avadanlıqlarla bağlı məsrəflərin kapitallaşdırılmasına aid edilir.

Cəmiyyət üzrə qeyri-maddi aktivlərin cəmi 31.12.2020 ilə **1 762 104,73 manat**, o cümlədən:

3.1. Qeyri-maddi aktivlər (qalıq dəyəri ilə) – 1 692 374,15;

3.2. Qeyri-maddi aktivlər üzrə məsrəflərin kapitallaşdırılması (başa çatdırılmayan kapital qoyuluşları üzrə) - 69 730,58;

Göstərilmiş bölmələr üzrə açıqlama aşağıda verilir:

3.1. Qeyri-maddi aktivlər (dəyər, amortizasiya)

Cəmiyyət ilkin dəyər modelini özünün uçot siyaseti kimi seçilir və həmin siyaseti qeyri-maddi aktivlərin bütün siniflərinə tətbiq edir. Aktiv kimi tanınlıqdan sonra qeyri-maddi aktivlər hər hansı yüksəlmiş amortizasiya çıxılmaqla ilkin dəyərlə uçota alınırlar.

Amortizasiya ayırmalarının hesablanması məqsədi ilə qeyri-maddi aktivlər üzrə azalan qalıq dəyəri metodundan istifadə etməklə müəyyən edilmişdir. İstifadə müddəti məlum olmayanlar üçün 10 faizədək, istifadə müddəti məlum olanlar üçün isə illər üzrə istifadə müddətinə mütənasib məbləğlərlə amortizasiya hesablanır.

1 yanvar 2020-ci il tarixə ilkin dəyər	2 711 335,17
Yıığılmış amortizasiya	1 166 548,09
1 yanvar 2020-ci il tarixə qalıq dəyəri	1 544 787,08
Daxilolmalar	335 628,69
Xaricolmalar	0,00
Amortizasiya hesablamaları	188 041,62
31 dekabr 2020-ci il tarixə ilkin dəyər	3 046 963,86
Yıığılmış amortizasiya	1 354 589,71
31 dekabr 2020-ci il tarixə qalıq dəyəri	1 692 374,15

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3.2. Qeyri-maddi aktivlərlə bağlı məsrəflərin kapitallaşdırılması (başa çatdırılmayan kapital qoyuluşları üzrə)

Dövrün əvvəlinə qalıq	71 733,89
<i>Hesabat ili ərzində artım</i>	333 625,38
<i>Hesabat ili ərzində azalma</i>	335 628,69
Dövrün sonuna qalıq	69 730,58

Cəmiyyət qeyri-maddi aktivlər üzrə inventarizasiyasını hər il Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Kollegiyasının Q -17 nömrəli 16 iyul 2013-cü il tarixli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Aktivlərin və öhdəliklərin inventarizasiyası Qaydaları”-na uyğun aparır.

4. Torpaq, tikili və avadanlıqlar

Cəmiyyət torpaq, tikili və avadanlıqların ilkin dəyərini onların baş vermə anında qiymətləndirir. Həmin dəyəri əmələ gətirən xərclər torpaq, tikili və avadanlıqların ilkin alış və ya inşa edilməsi üçün çəkilən xərcləri və sonrakı dövrdə əlavə olunan, dəyişdirilən və xidmət xərcləri özündə cəmləyir. Cəmiyyət tərəfindən tikintisi həyata keçirilmiş aktivlərin ilkin dəyəri alınan aktivlərin ilkin dəyərinin müəyyən edilməsində istifadə olunan eyni prinsipləri əsasında müəyyən edir.

Cəmiyyət üzrə Torpaq, tikili və avadanlıqların cəmi 31.12.2020 ilə **2 449 173 923,62 manat**, o cümlədən:

4.1. Tikili və avadanlıqlar (qalıq dəyəri ilə) – 1 272 310 439,03;

4.2. Torpaq, tikili və avadanlıqlarla bağlı məsrəflərin kapitallaşdırılması (başa çatdırılmayan kapital qoyuluşları üzrə) - 1 047 920 645,46;

4.3. Torpaq, tikili və avadanlıqlarla bağlı məsrəflərin kapitallaşdırılması (quraşdırılmış avadanlıqlar üzrə) – 128 942 839,13.

Göstərilmiş bölmələr üzrə açıqlama aşağıda verilir:

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

4.1. Tikili və avadanlıqlar (dəyər, amortizasiya)

Cəmiyyət üzrə Tikili və avadanlıqların ümumi qalıq dəyərinin müəyyən edilməsində istifadə olunan qiymətləndirmə əsasları:

- amortizasiya ayırmalarının hesablanması məqsədi ilə Tikili və avadanlıqların bütün kateqoriyaları üzrə azalan qalıq dəyəri metodunu istifadə etməklə hesablanır. Köhnəlmə azalan qalıq metodu istifadə etməklə, bəzən aktivin maya dəyərini, qalıq dəyərini və faydalı istifadə müddəti əsasında müəyyən olunmuş köhnəlmə formulasını tətbiq etməklə hesablanır;
- tikili və avadanlıqlara kateqoriyalar üzrə tətbiq edilən illik amortizasiya dərəcələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	İstismar fəaliyyətində	Tikinti fəaliyyətində
Binalar, tikintilər və qurğular	3,80 %	7,00 %
Məşin və avadanlıqlar	17,00 %	20,00 %
Yüksək texnologiyalar məhsulu olan hesablama texnikası üzrə	22,00 %	25,00 %
Nəqliyyat vasitələri	21,00 %	25,00 %
Digər əsas vəsaitlər	17,00 %	20,00 %

Cəmiyyətin fəaliyyət növləri üzrə illik amortizasiya normaları bir qədər fərqlənir. Belə ki, İstismar fəaliyyəti üzrə əsas vəsaitlər normal iş şəraitində istifadə olunur və onların istifadə illəri daha çox ola bilər, Tikinti fəaliyyətində isə iş şəraitini nəzərə alaraq (gecə-gündüz açıq hava şəraitində iş və s.) əsas vəsaitlər daha tez yararsız hala düşür.

Torpaq üzrə amortizasiya hesablanmır.

Cəmiyyət tikili və avadanlıqlarının inventarizasiyasını hər il Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Kollegiyasının Q -17 nömrəli 16 iyul 2013-cü il tarixli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Aktivlərin və öhdəliklərin inventarizasiyası Qaydaları”-na uyğun aparır.

Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının N 454-VQD sayılı 16 dekabr 2016-cı il tarixli Qanunun “114.3.2-1. yüksək texnologiyalar məhsulu olan hesablama texnikası üzrə – 25 faizdək”; bəndinə əsasən 01.01.2017-ci il tarixdən müvafiq dəyişikliklər edilmişdir.

SSC

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

2020-ci il üçün cəmiyyət üzrə tikili və avadanlıqların hərəkəti və faktiki hesablanmış amortizasiya:

	Binalar, tikintilər, qurğular	Məşin avadanlıqlar və	Yüksək texnologiyalar məhsulu olan hesablama texnikası üzrə	Nəqliyyat vasitələri	Digər vəsaitlər	Əsas Cəmi:
01.01.2020-ci ilə ilkən dəyər	1 325 542 341	344 594 056	71 207 268	288 709 015	6 970 274	2 037 022 954
01.01.2020-ci ilə qalıq dəyəri	1 002 103 990	121 117 132	19 345 484	116 552 948	1 578 431	1 260 697 985
2020-ci il ərzində daxil edilmişdir	20 526 210	38 325 014	217 620	61 654 242	748 054	121 471 140
2020-ci il ərzində çıxmışdır :						
İlkən dəyər	91 487	861 119	46 372	1 455 334	97 488	2 551 800
Xalis dəyər	47 915	33 820	0	309 846	3 355	394 936
31.12.2020-ci ilə ilkən dəyər	1 345 977 064	382 057 951	71 378 516	348 907 923	7 620 840	2 155 942 294
İlin sonuna tikili və avadanlıqların qalıq dəyəri 500 manatdan və ya ilkən dəyərinin 5%- dən az olan məbləğ İlin sonuna tikili və avadanlıqların qalıq dəyəri 500 manatdan və ya ilkən dəyərinin 5%- dən az olan məbləğ**	491	186 884	333 045	43 934	101 913	666 267
2020-ci ildə hesablanmış amortizasiya*	965	44 878	8 106	13 764	4 821	72 534
2020-ci ildə hesablanmış amortizasiya*	38 581 124	24 188 722	4 176 847	36 700 219	307 043	103 953 955
*	510 166	3 377 993	59 073	741 709	82 052	4 770 993
31.12.2020-ci ilə amortizasiya nəzərdə tutmaqla qalıq dəyəri	983 489 539	131 609 849	14 986 033	140 397 718	1 827 301	1 272 310 440

* Sətirlər üzrə göstərilmiş məbləğ 104 620 222 manat "Maliyyə fəaliyyətinin nəticələri haqqında hesabat"da bütövlüklə öz əksini tapmir. Qeyd olunan məbləğ aşağıda açıqlanan istiqamətlər üzrə azaldılmışdır.

- İstismar fəaliyyəti üzrə görülmüş əsaslı təmir işləri üzrə 285 080 manat hesablanmış amortizasiya ayırmaları ilin sonunda təmir olunmuş obyektlər üzrə tikili və avadanlıqlarla bağlı məsrəflərin kapitallaşdırılmasına aid edilir.

- Reklam yayımı fəaliyyəti üzrə 22 315 manat hesablanmış amortizasiya ayırmaları "Maliyyə fəaliyyətinin nəticələri haqqında hesabat"da "Reklam yayımı fəaliyyəti üzrə xərclər" sətrində qeyd olunur.

- Sosial xarakterli fəaliyyət üzrə 233 532 manat hesablanmış amortizasiya ayırmaları "Maliyyə fəaliyyətinin nəticələri haqqında hesabat"da "Sosial xarakterli xərclər" sətrində qeyd olunur.

** Sətirlər üzrə göstərilmiş 4 843 527 manat məbləğ "Maliyyə fəaliyyətinin nəticələri haqqında hesabat"da öz əksini tapmir, bu da Əsaslı tikinti üzrə Sifarişçi – Perspektiv İnkışaf və Əsaslı Tikintiyə nəzarət Departamenti və Tikinti-quraşdırma işlərini icra edən struktur bölmə – Tikinti Departamenti Cəmiyyətin Dövlət büdcəsindən əsaslı tikinti üçün ayrılan vəsait hesabına saxlanılan struktur vahidlərinin məsrəflərinə aiddir və ilin sonunda obyektlər üzrə xiüsuslu çəkisiñə uyğun olaraq torpaq, tikili və avadanlıqlarla bağlı məsrəflərin kapitallaşdırılmasına aid edilir.

2020-ci il ərzində Cəmiyyətə ümumi mədaxil olunmuş əsas vəsaitlər (tikili və avadanlıqlar) 121 471 140 manat təşkil etmişdir, o cümlədən:

- Dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu hesabına alınan və ya tikilən – 97 929 703 manat,
- Cəmiyyətin öz vəsaitləri hesabına alınan – 5 218 849 manat,
- Cəmiyyətin öz gücü hesabına istismar müddətini uzatmaq üçün aparılan əsaslı təmirlə bağlı işlər – 18 322 588 manat,
- Digər mənbələr hesabına –0 manat.

2020-ci il ərzində 2 551 800 manat silinmişdir. Silinən əsas vəsaitlər bir neçə hal istisna olmaqla tam aşındıqdan, müxtəlif daxili prosedurlardan keçidikdən sonra, qanunvericiliklə tələb olunan hallarda isə Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi ilə razılışdırılaraq silinib.

Silinmə nəticəsində söküntüdən əldə olunan metal qırıntıları uçota alınıb və il ərzində bazar qiymətlərinə uyğun onların satışı həyata keçirilib. 2020-ci il ərzində 939,333 ton qara metal, 5746,40 kq alüminium qırıntıları, 18492,50 kq mis, 16808,10 kq əlvan metal və digər metal qırıntıları satılmışdır.

metrotel

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

Cəmiyyətin əsas vəsaitlərinin təxmin edilən faydalı istifadə müddəti belədir:

Binalar və tikililər 40-50 il, qurğular 40-50 il, maşın və avadanlıqlar 3-15 il, nəqliyyat vasitələri 3-10 il (vaqonlar 30 il), ofis avadanlıqları 5-15 il, mebel 3-8 il.

Cəmiyyətin Tikili və avadanlıqların siyahısı çox həcmlidir, dövriyyəsi və mövcudluluğu hər bir struktur bölməsi üçün ayrı-ayrı var, lazımlı gəldikdə hər biri ayrılıqda və ya ümumi şəkildə təqdim edilə bilər.

Əsas vəsaitlərin alınma tarixləri müxtəlidir: 1967-ci ildən (əsasən binalar, tikililər, qurğular üçün) 2020-ci ilə kimi (2020-ci il daxil olmaqla).

4.2. Torpaq, tikili və avadanlıqlarla bağlı məsrəflərin kapitallaşdırılması (başa çatdırılmayan kapital qoyuluşları üzrə)

Dövrün əvvəlinə qalıq	1 021 061 224,41
<i>Hesabat ili ərzində artım</i>	68 467 880,61
<i>Hesabat ili ərzində azalma</i>	41 608 459,56
Dövrün sonuna qalıq	1 047 920 645,46

Bu maddənin mühüm hissəsini Dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu hesabına tikilən obyektlər (stansiyalar) üzrə yerinə yetirilmiş metrotikintisi ilə bağlı tikinti-quraşdırma işləri tutur, onlardan başqa metropoliteninin həm tikinti, həm istismar sahəsi üzrə alınmış avadanlıqlar, qurğular, görülmüş tikinti və təmir işlər üzrə başa çatdırılmayan kapital qoyuluşları üzrə məsrəflər yığılırlar.

Tikintisi tamamlanmamış aktivlər üzrə amortizasiya hesablanmır.

4.3. Torpaq, tikili və avadanlıqlarla bağlı məsrəflərin kapitallaşdırılması (quraşdırılması avadanlıqlar üzrə)

Dövrün əvvəlinə qalıq	99 555 530,35
<i>Hesabat ili ərzində artım</i>	112 781 031,42
<i>Hesabat ili ərzində azalma</i>	83 393 722,64
Dövrün sonuna qalıq	128 942 839,13

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

Bu maddə üzrə tikilən obyektlər (stansiyalar) üzrə quraşdırılması avadanlıqlar haqqında məlumat yığılır və quraşdırmaq məqsədi ilə tədricən tikilən obyektlər (stansiyalar) üzrə təqdim olunur.

Cəmiyyət Torpaq, tikili və avadanlıqlarının inventarizasiyasını hər il Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Kollegiyasının Q -17 nömrəli 16 iyul 2013-cü il tarixli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Aktivlərin və öhdəliklərin inventarizasiyası Qaydaları”-na uyğun aparır.

5. Sair uzunmüddətli aktivlər

Sair uzunmüddətli aktivlər Cəmiyyətdə əsasən avadanlıqların, materialların, xidmətlərin alınmasına müştərilərə qabaqcadañ ödənilmiş məbləğləri göstərir.

Dövrün əvvəlinə qalıq	10 338 104,57
<i>Hesabat ili ərzində artım</i>	0,00
<i>Hesabat ili ərzində azalma</i>	8 182 579,70
Dövrün sonuna qalıq	2 155 524,87

Malsatan və podraçılardan üzrə avans ödənişləri,
onlardan:

2 155 444,21

1.	"Thales Communications & Security SAS" (Avadanlıq alınmasına, tikinti-quraşdırma işlərinə və xidmət işlərininə görə avans ödəniş)	1 614 505,53
2.	"Siemens AG Enerjinin İdarəolunması Departamenti" (Avadanlıq alınmasına avans ödəniş)	540 938,68

6. Ehtiyatlar

Ehtiyatlar - Cəmiyyət sahib olduğu bütün ehtiyatların dəyərini onlara çəkilən məsrəflər əsasında ölçür. Ehtiyatların ilkin dəyərinə onların əldə edilməsi, istehsalı və ya emalı, hazırkı vəziyyətə yerləşdiyi əraziyə gətirilməsinə çəkilən digər məsrəflər daxil edilir.

Xidmət göstərən müəssisənin ehtiyatlarının dəyəri onlara çəkilən məsrəflər əsasında ölçülür. Bu məsrəflər xidmətin göstərilənilə birbaşa bağlı olan məsrəflərdən ibarətdir. İnzibati işçi

heyətinin əmək haqları və onlara aid digər məsrəflər ehtiyatların ilkin dəyərinə daxil edilmir, yarandığı dövrün xərci kimi tanınır.

Maya dəyəri ilk mədaxil – ilk məxaric (FIFO) metodu ilə müəyyən edilir. Maya dəyərinə birbaşa alış xərcləri, hasilat xərcləri, nəqliyyat və istehsal xərcləri (normal iş həcmində əsasən) daxildir.

Ehtiyatları müxtəlif xüsusiyyətlərə malik olan materiallar təşkil edir və onların ilkin dəyərini hesablamaq üçün hər bir vahidin maya dəyəri istifadə edilir.

Dövrün əvvəlinə qalıq	42 242 766,35
<i>Hesabat ili ərzində artım</i>	<i>30 429 968,13</i>
<i>Hesabat ili ərzində azalma</i>	<i>32 692 047,35</i>
Dövrün sonuna qalıq	39 980 687,13

Ehtiyatlar maddəsi üzrə ilin sonuna qalıq, o cümlədən	39 980 687,13
1. Material ehtiyatları	27 503 441,20
2. Hazır məhsul	3 002 405,70
3. Digər ehtiyatlar (azqiymətli və tezköhnələnən əşyalar, xüsusi geyim)	9 474 840,23

İstismar fəaliyyəti ilə bağlı silinmiş material ehtiyatları bilavasitə istehsalata sərf olunur və əsasən struktur bölmələrin cari təsərrüfat saxlanması ilə bağlı işlərinin yerinə yetirməsinə yönəldilmişdir.

Cəmiyyət İstismar fəaliyyəti üzrə öz gücü hesabına yerinə yetirən təmir, tikinti, bərpa, yenidənqurma və əsaslı təmir işlərinə sərf etdiyi material və digər ehtiyatlarını ilin sonunda təmir olunmuş obyektlər üzrə tikili və avadanlıqlarla bağlı məsrəflərin kapitallaşdırılmasına aid edir.

Tikinti fəaliyyəti üzrə istifadə olunmuş material ehtiyatları, hazır məhsul və digər ehtiyatlar ümumi tikinti-quraşdırma işlərin həcmində tikilmiş obyektlərin dəyəri ilə bağlı məsrəflərin kapitallaşdırılmasına aid edilir.

Ehtiyatların hesabat ilində artım 30 429 968,13 manat, onlardan kənar təşkilatlardan alınan ehtiyatlar 22 315 938,77 manat, hazır məhsulun istehsal olunması 6 136 290,68 manat, əsas vəsaitlərin silinməsi prosesində və digər istehsalat-təsərrüfat fəaliyyəti hallarında əmələ gələn istifadəyə yararlı ehtiyatlar (materiallar, hissələr, metal qırıntılar) 47 200,17 manat, digər 1 930 538,51 manat təşkil edir.

Hesabat ilində ehtiyatların azalması 32 692 047,37 manat, onlardan istehsalata silinmiş ehtiyatlar 9 322 394,45 manat, kənar təşkilatlara metal qırıntıları satılıb 44 515,18 manat, başa çatdırılmamış kapital qoyuluşlarına keçirilib 18 670 990,02 manat, hazır məhsulun struktur bölmələrə ötürüllüb 4 427 766,34 manat, sair ehtiyatların azalması 226 381,38 manat olub.

Hazır məhsul – Cəmiyyət hazır məhsulları (beton və beton məmulatları) kənara satılmaq üçün istehsal etmir, bütövlükə müəssisə daxilində tələbatlarını ödəmək məqsədilə öz gücү hesabına hazırlayır. Hazır məhsul əsasən tikinti fəaliyyətində metro tikintisi zamanı və lazım olduqda istismarda olan stansiyalarda, metropoliten ərazisində öz gücү hesabına yerinə yetirilən təmir, tikinti, bərpa, yenidənqurma və əsaslı təmir işlərini həyata keçirmək üçün istifadə olunur.

Hazır məhsul üzrə dövrün əvvəlinə qalıq 3 096 055,82 manat, il ərzində istehsal olunub 6 136 290,68 manat, metrotikintisi zaman istifadə olunub 5 369 279,40 manat, istismarda olan stansiyalarda və metropoliten ərazisində təmir-tikinti işlərində istifadə olunub 856 393,70 manat, istehsalat xərcləri 4 267,70 manat, ilin sonuna qalıq 3 002 405,70 manat təşkil olub.

Cəmiyyət ehtiyatlarının inventarizasiyasını hər il Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Kollegiyasının Q -17 nömrəli 16 iyul 2013-cü il tarixli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Aktivlərin və öhdəliklərin inventarizasiyası Qaydaları”-na uyğun aparır. İnvəntarizasiyanın nəticəsində uzun müddətdən bəri istifadə olunmayan əmtəə-material dəyərlilərinin və material ehtiyatlarının siyahıları hazırlanır, mənəvi və fiziki baxımdan istifadəsinə tələbat olmayan, istifadəsi məqsədə uyğun olmayan və daha səmərəli və mütərəqqi material ehtiyatları növləri ilə əvəz edilməli olan materiallar üzrə gələcək hərəkətlə bağlı izah və təkliflər qəbul olunur (hesabdan silinmə, satış, ötürmə və s.).

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

7. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə kassalarda olan nağd pul, bank və xəzinədarlıq hesablarındakı pul vəsaitləri, ƏDV depozit hesabındaki məbləğlər daxildir.

Cari ilin maliyyə hesabatlarında bütün məbləğlər, başqa cür qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı (AZN) ilə təqdim edilir. Cəmiyyətin funksional valyutası AZN-dir, çünki Cəmiyyətin gəliri, xərci, alınmış avadanlıqları, mal-material ehtiyatları və öhdəliklərinin qiymətləndirilməsi, çəkilməsi, ödənilməsi və ya digər yolla ölçülməsi AZN ilə həyata keçirilir.

Xarici valyuta ilə aparılmış əməliyyatlar ilkin olaraq əməliyyat tarixində qüvvədə olan müvafiq məzənnələri istifadə etməklə AZN ilə qeydə alınır.

Cəmiyyətin **Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri** aşağıdakılardan ibarətdir (manat ekvivalentində):

	31.12.2019-cu il	31.12.2020-ci il
Xəzinə üzrə pul vəsaitləri	10 326,64	2 743,11
Cari hesablar üzrə (AZN)	2 186 293,47	3 990 972,92
Cari hesablar üzrə (ABŞ dolları)	2 166 000,25	2 145 969,17
Cari hesablar üzrə (Avro)	15 223,03	163,46
Cari hesablar üzrə (Rus rublu)	3 492,52	32,40
Dövlət Xəzinədarlığındakı hesablar üzrə	0,00	0,00
ƏDV üzrə depozit hesabı	6,04	124 387,51
Akkreditasiya olunmuş və bloklanmış bank hesabları	153 000,00	2 150 674,41
Cəmi pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	4 534 341,95	8 414 942,98

Dövrün sonuna Azərbaycan manatı ilə cari hesablar üzrə qalıqdan (3 990 972,92 manatdan), 1 563 289,35 manat və ABŞ dolları ilə cari hesablar üzrə qalıqdan (2 145 969,17 manatdan) 2 145 792,55 manat “Bakı Metropoliteni QSC-nin” müvafiq olaraq iflas prosessində olan “Texnikabank” ASC-də və “Bank Standart” KB-1 hesablarında olan vəsaitdir. Ləğv prosesində olan bankların öhdəlikləri məhkəmə tərəfindən təyin olunacaq ləğvedici tərəfindən qanunvericiliyə müvafiq qaydada tənzimlənəcəkdir.

Cəmiyyətin Azərbaycan Respublikasının Dövlət Xəzinədarlığında açılmış hesabları mövcuddur. Əsasən əsaslı tikinti-quraşdırma layihələrinin maliyyələşdirilməsi üçün istifadə olunan hesablar Dövlət tərəfindən maliyyələşdirilir. Dövlət Xəzinədarlığı tərəfindən müvafiq ödənişlər yoxlanılır, təsdiq olunur və birbaşa olaraq təchizatçıların hesablarına köçürürlür. Cəmiyyət bu ayırmaları Nizamnamə kapitalı daxilində Dövlət əsaslı vəsait qoyuluşları (investisiyaları) kimi uçota alır. Bundan əlavə “Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il dövlət bütçəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunun tətbiqi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fermanına müvafiq sürətdə “Bakı Metropoliteni” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə 40 000 000,00 manat məbləğində subsidiya ayrılmışdır. 2020-ci ildə Koronavirus (COVID-19) pandemiyasının mənfi təsirinin qismən azaldılması ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 4 aprel 2020-ci il tarixli 135s sayılı Sərəncamı ilə Tədbirlər Planının “Həyati vacib sərnişindəşimə sahəsinə maliyyə dəstəyinin verilməsi” bəndinə əsasən “Bakı Metropoliteni” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə 27 679 000,00 vəsait ayrılmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin 30.12.2019-cu il tarixli 1752 sayılı və 02.07.2020-ci il tarixli 2138 sayılı sərəncamlarına müvafiq olaraq 2020-ci ildə “Bakı Metropoliteni” QSC-ə 140 198,0 min manat əsaslı vəsait qoyuluşu ayrılmışdır:

Sərəncam və ya müvafiq sənəd nömrəsi	Maliyyə mənbəyi	2020-ci ildə maliyyələşmə	ayrılmış
Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1752 sayılı 30.12.2019-cu il tarixli Sərəncam	Dövlət bütçəsi	109 200 000,00	
Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1752 sayılı 30.12.2019-cu il tarixli Sərəncam üzrə istifadə olunmamış qalıq		-10 001 700,55	
Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2138 sayılı 02.07.2020-ci il tarixli Sərəncam		41 000 000,00	
Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2138 sayılı 02.07.2020-ci il tarixli Sərəncam Dövlət bütçəsi üzrə istifadə olunmamış qalıq		-331,47	
Cəmi:		140 197 967,98	

Ayrılan vəsaitdən 85 197 967,98 manat əsaslı tikintiyə, 55 000 000,00 manat isə istismar fəaliyyəti üzrə təyin edilmişdir.

Cəmiyyət bu ayırmaları da Nizamnamə kapitalının daxilində Dövlət əsaslı vəsait qoyuluşları (investisiyaları) kimi uçota alır və onları “Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatda” əks etdirir. 2020-ci il üçün “Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında” hesabatında kredit üzrə daxilolmaları “Məqsədli maliyyələşdirmə şəklində pul vəsaitlərinin daxilolmaları”na və xaricələmalarını “Uzunmüddətli torpaq, tikili və avadanlıqlarının alınması üçün pul vəsaitlərinin ödənişləri”nə aid etmişdir.

8.1. Qısamüddətli debitor borcları

Qısamüddətli debitor borclar Cəmiyyətdə malların satışından, xidmətlərin göstərilməsindən (tərəfimizdən göstərilmiş xidmətlərə, görülmüş işlərə, satılmış mallara görə) yaranmış borclar təşkil edir. Dövrün əvvəlinə qalıq 1 809 607,10 manat, hesabat ili ərzində artım 24 612 221,85 manat, azalma 25 834 088,38 manat, dövrün sonuna qalıq 587 740,57 manatdır.

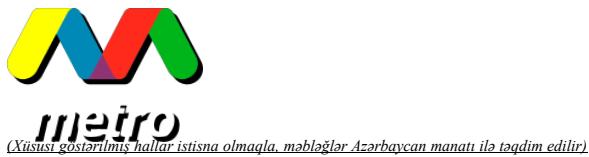
8.2. Sair qısamüddətli aktivlər

Sair qısamüddətli aktivlər müəssisənin normal əməliyyat dövrü ərzində materialların alınmasına(iş və xidmətlərin görülməsinə) müştərilərə qabaqcadən ödənilmiş məbləğləri göstərir.

Dövrün əvvəlinə qalıq	9 898 174,71
<i>Hesabat ili ərzində artım</i>	27 009 051,62
<i>Hesabat ili ərzində azalma</i>	25 698 541,62
Dövrün sonuna qalıq	11 208 684,71

Dövrün sonuna qalıq, onlardan	<u>11 208 684,71</u>
- Avadanlıqların və xidmətlərin alınmasına avans ödənişi	7 221 402,38
- Digər qısamüddətli aktivlər	3 987 282,33

Avadanlıqların və xidmətlərin alınması üçün iri avans ödənişləri olunan təşkilatlar bunlardır: Sumqayıt Texnologiyalar Parkı MMC – 1 703 983,18 manat (Tikinti quraşdırılma işləri və avadanlıq alınması üçün), Siemens AG Enerji – 3 548 973,94 manat (avadanlıqların alınması) və sairə.

9. Nizamnamə kapitalı

Cəmiyyət səhmləri 100% Azərbaycan Respublikası Hökumətinə məxsusdur və əsaslı tikinti-quraşdırma layihələrinin həyata keçirilməsi üçün vaxtaşırı olaraq Dövlət investisiyaları şəklində vəsaitlər alır. Kapitala qoyuluşların və əlavələrin Dövlətin qərarlarından asılı olduğunu və kapitalın səviyyəsinə dair tələblərin və məhdudiyyətlərin qoyulmadığını nəzərə alaraq Cəmiyyətin Nizamnamə kapitalının artırılması Dövlət büdcəsindən daxil olan əsaslı vəsait qoyuluşlarından (investisiyalardan) ibarətdir (Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 22 oktyabr 2010-ci il tarixli 183 sayılı (bənd 1) Qərarına müvafiq surətdə).

Nizamnamə kapitalının artırılmasına dövlət müəssisələrinin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsinə, maddi-texniki bazasının gücləndirilməsinə, balanslarında olan obyektlər üzrə infrastrukturun yenidən qurulmasına və inkişafına ayrılan əsaslı vəsait qoyuluşları (investisiyalar) yönəldilir.

2020-ci ildə də bu vəsait “Bakı Metropoliteni” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin mühüm avadanlığın yeniləşdirilməsi (dəyişdirilməsi), habələ yeni metro xətlərin (tunellərin) və stansiyaların tikintisi və mövcud obyektlərin, stansiyalarının, binaların və tikililərin yenidənqurmasına istiqamətləndirilmişdir.

“Bakı Metropoliteni” QSC-nin Nizamnamə kapitalının 2020-ci il üçün icmali:

01.01.2020-ci ilə Nizamnamə kapitalı	2 879 408 476,00
2020-ci ildə Dövlət əsaslı vəsait qoyuluşlarının (investisiyaların) hesabına yeni avadanlıqların alınması	55 000 000,00
2020-ci ildə əsaslı tikinti obyektlərinin tikintisinə, yenidənqurulmasına, avadanlıqların alınmasına Dövlət əsaslı vəsait qoyuluşları (investisiyalar)	85 197 967,98
Cəmi:	140 197 967,98
31.12.2020-ci ilə Nizamnamə kapitalı	3 019 606 443,98

2020-ci ildə “Bakı Metropoliteni” QSC-nin Nizamnamə kapitalının artırılmasına yönəldilmiş Dövlət əsaslı vəsait qoyuluşlarının (investisiyaların) açıqlaması:

Əsas: Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin 30.12.2019-cu il tarixli 1752, 02.07.2020-ci il tarixli 2138 sayılı sərəncamları.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istismar olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

Daxil olmuş Dövlət əsaslı vəsait qoyuluşları (investisiyaları)	Nizamnamə kapitalının artırılmasına yönəldilmiş vəsait
2020-ci il 140 197 967,98	140 197 967,98

11. Ödənilməmiş zərər

“Bakı Metropoliteni” QSC üzrə qeyd olunmuş zərər əsasən istismar fəaliyyəti üzrə yaranır. Cəmiyyətin Əsaslı tikinti fəaliyyəti Dövlət büdcəsindən əsaslı tikinti üçün ayrılan vəsait hesabına saxlanılır və onların bütün məsrəfləri ilin sonunda tikinti obyektləri üzrə xüsusi çəkisinə uyğun olaraq müvafiq tikili və avadanlıqlarla bağlı məsrəflərin kapitallaşdırılmasına aid edilir, bu səbəbdən də Əsaslı tikinti fəaliyyəti ilə bağlı məsrəflər (xərclər) müəssisə üzrə Mənfəət və Zərərin yaranmasına demək olar ki heç bir təsir etmir.

Dövrün əvvəlinə qalıq	(481 697 310,94)
<i>Hesabat ili ərzində artım</i>	(83 542 500,06)
Dövrün sonuna qalıq	(565 239 811,00)

Ötən bir neçə ildə zərərlərin artması illər ərzində alınmış yeni avadanlıqların və tamamlanmış əsaslı tikinti obyektlərinin istismara verilməsi ilə bağlıdır (nəticədə amortizasiya ayırmalarının artması ilə):

- 2012-ci il – “Koroğlu” stansiyası yenidənqurmadan sonra istismara verilib;
- 2013-cü il – "28 May" stansiyası üçün 4 ədəd yeni eskalator alınıb, quraşdırılıb və istismara verilib;
- 2014-cü il – "Texnoloji korpus" istismara verilib;
- 2015-ci il – 15 ədəd yeni metro vəqonlar alınıb istismara buraxılıb;
- 2016-cı il – “Avtovağzal”, “Memar Əcəmi-2” stansiyası və "Elmlər Akademiyası" stansiyasının II çıxışı istismara verilib.
- 2017-ci il - “Vaqonların əsaslı təmir bazası”nın yaradılması üzərində mühüm işlər görülmüşdür, istismar olunan bütün stansiyalarda mərkəzi dispetçer nəzarəti, avtomatik

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

idarəetməsi olan qatarların istiqamət göstəriciləri sistemi tətbiq edilmişdir. “Nizami” stansiyasında restavrasiya işləri başa çatdırılmışdır.

- 2018-ci il - “Sahil” stansiyasının əsaslı təmiri başa çatdırılmış və iyul ayında sərnişinlərin istifadəsinə verilmişdir. “Depo 2” yarımkəndə stansiyasının və “Vaqonların əsaslı təmiri sexi”nin tikintisi başa çatdırılıb.

- 2019-cu il - “Xətai” və “Bakmil” stansiyaları əsaslı təmir edilərək və yenidənqurularaq sərnişinlərin istifadəsinə verilmişdir. “Bakı Metropoliteni” QSC-nin Təlim- tədris mərkəzi əsaslı təmirdən sonra tam fərqli formatda fəaliyyətə başlamışdır. 2019-cu ildə havalandırma sisteminin yenidənqurulması istiqamətində 7 ən müasir ventilator alınaraq quraşdırılmışdır. Hesabat ilində Rusiyanın “Metrovaqonmaş” ASC-dən innovasiya baxımından ən müasir 4-cü nəslə aid 30 metro vaqonu alınmışdır.

- 2020-ci il – İşarəvermə Mərkəzləşmə bloklama, Rabitə və Videomüşahidə məntəqəsinin tikintisi başa catmışdır. Hesabat ilində Rusiyanın “Metrovaqonmaş” ASC-dən innovasiya baxımından ən müasir 4-cü nəslə aid 20 metro vaqonu alınmışdır. Yeni dizel generatorları və eskalatorlar alınmışdır.

İllər üzrə zərərlərin təhlili aşağıdakı cədvəldə verilir:

manat

1999-2013 illər	2016 il	2017 il	2018 il	2019 il	2020 il	Cəmi:
311 843 345	(2 284 381)	62 180 097	54 870 841	55 087 409	83 542 500	565 239 811

12. Uzunmüddətli kreditor borclar

Uzunmüddətli kreditor borcları müəssisənin əsaslı tikinti fəaliyyəti üzrə normal əməliyyat dövrü ərzində müştərilərə alınmış avadanlıqlarına, materiallara, görülmüş xidmətlərə görə ödənilməli olan məbləğləri göstərir.

Dövrün əvvəlinə qalıq	0,00
<i>Hesabat ili ərzində artım</i>	0,00
<i>Hesabat ili ərzində azalma</i>	0,00
Dövrün sonuna qalıq	0,00

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

13. Sair uzunmüddətli öhdəliklər

Sair uzunmüddətli öhdəliklər Cəmiyyətin əsaslı tikinti fəaliyyəti üzrə 2010-cu ilə kimi Dövlət bütçəsindən alınmış uzunmüddətli məqsədli maliyyələşmələrdən və daxil olmalardan ibarətdir və tikilən obyektlər üzrə daxil olmuş və xərclənməmiş vəsait haqqında məlumatları toplayır.

Qalıq 2010-cu ilə qədər maliyyələşmə şəklində daxil olmuş başa çatdırılmayan kapital qoyuluşlarına aiddir.

14. Vergi və sair məcburi ödənişlər üzrə öhdəliklər

Vergi və sair məcburi ödənişlər üzrə öhdəliklər (əlavə dəyər vergisi, əmək haqqından gəlir vergisi, digər vergilər, sosial sığorta haqqları):

Dövrün əvvəlinə borclar	411 207,48
<i>Hesabat ili ərzində artım (hesablanıb)</i>	5 636 285, 63
<i>Hesabat ili ərzində azalma (ödənilib)</i>	5 921 317,38
Dövrün sonuna borclar	126 175,73

ilin sonuna qalıq – 126 175,73 manat gəlir vergisi üzrə borclar təşkil edir .

QEYD : 2020 –il üzrə Cəmiyyətin şəxsi hesab vərəqəsində görünən vergi üzrə qalıqla “Maliyyə Vəziyyəti haqqında” hesabatda olan qalıq arasında fərq mövcuddur. İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin Milli Gəlirlər Baş İdarəsinin Cəmiyyət üzrə keçirilmiş Səyyar vergi yoxlamasının nəticələri haqqında 15.07.2020-ci il tarixli 2000167026196128 nömrəli aktına əsasən hesablanmış əlavə əmlak vergisi ilə razılıq olmadığı üçün hal hazırda yazışmalar davam edir.

15. Qısamüddətli kreditor borcları

Cəmiyyətin qısamüddətli kreditor borcları təchizatçılar tərəfindən Cəmiyyətə təqdim edilmiş avadanlıq və mal-materiallarına, su təchizatı, enerji və kommunal xidmətlərə görə borclardan və tikinti işlərinə görə kreditor borclardan ibarətdir.

(Xüsuslu göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

Dövrün əvvəlinə borclar	13 827 752,23
<i>Hesabat ili ərzində artım</i>	176 350 955,35
<i>Hesabat ili ərzində azalma</i>	171 192 400,05
Dövrün sonuna borclar	18 986 307,53

Dövrün sonuna malsatan və podratçılara qısamüddətli kreditor borcları – 18 986 307,53 manat, ondan 11 737 748,70 manat elektrik enerjisinin istifadəsinə görə 2001-2006 illər ərzində əmələ gəlmış borc təşkil edir, 7 239 139,12 – alınmış material və görülmüş xidmətlərə görə ödənilməmiş məbləğ, digər qısamüddətli kreditor borclar – 9 419,71 manat təşkil edir.

16. Sair qısamüddətli öhdəliklər

Sair qısamüddətli öhdəliklər əsasən Dövlət bütçəsindən avadanlıq alınması üçün qısamüddətli məqsədli maliyyələşmələr və daxilolmalar təşkil edir.

Sair qısamüddətli öhdəliklərin hərəkəti:

Dövrün əvvəlinə qalıq	24 061 795,46
<i>Hesabat ili ərzində artım</i>	49 344,49
<i>Hesabat ili ərzində azalma</i>	48 982,48
Dövrün sonuna qalıq	24 062 157,47

İlin sonuna qalıq – 24 062 157,47 manat, ondan:

– gələcək hesabat dövrünün gəlirləri – 3 460,30 manat – əsas vəsait obyektlərinin silinməsi prosesində və digər istehsalat-təsərrüfat fəaliyyəti halları ilə bağlı əmələ gələn şərti qəbul olunmuş qiymətlə mədaxil olunmuş metal qırıntılarının qəbul olunmuş və sonradan satılmış məbləğləri arasında fərq;

– qısamüddətli məqsədli maliyyələşmələr və daxilolmalar – 24 058 697,17 manat.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

Gəlirlərinin strukturu

Cəmiyyətin istismar fəaliyyəti üzrə gəlirlər əsas gəlir hesab olunur.

1. Metro nəqliyyatı ilə sərnişin daşınmaları xidməti üzrə gəlirlər – Dövlət tərəfindən təsdiq edilmiş qüvvədə olan tarif üzrə daşınmış sərnişinlərin miqdarının hesablanması üzrə sayılır.
 2. Dövlət tərəfindən tənzimlənən tariflər sərnişin daşınmaları xidməti təqdim edilməsindən yaranan zərərin ödənilməsi üçün Dövlət büdcəsindən alınmış vəsaitlər – subsidiyalar (əmək haqqı və ona bərabər tutulan ödənişlərin, sosial sığorta ayırmalarının, elektrik, su və kanalizasiya xərclərinin qismən ödənilməsi üçün) və maliyyə yardımları
 3. Reklam yayımından gəlir
 4. Metropolitenin tunellərində yerləşdirilmiş kənar təşkilatların kabellərinə xidmət göstərilməsindən gəlir
 5. Bankomatlar və POS terminallarına xidmət göstərilməsindən gəlir
 6. Ticarət obyektlərinə xidmət göstərilməsindən gəlir
 7. Metal qırıntılarının kənar təşkilatlara satışından gəlir
 8. Xarici valyuta əməliyyatlarında məzənnə fərqindən yaranan gəlir
 9. Kənar təşkilatlara görülmüş tikinti-quraşdırma işlərindən gəlir və s.
- 1, 2 – ci bəndlər üzrə gəlirlər – əsas əməliyyat gəlirləri, 3 – 9 – cu bəndlər üzrə gəlirlər – sair əməliyyat gəlirləri hesab olunur.

Mənfəət və ya zərər və məcmu gəlir haqqında hesabata açıqlamalar

(31 dekabr 2020-ci il tarixinə)

Sair əməliyyat gəlirlərin açıllanması (ƏDV-siz)

Cəmi: 3 534 216,63 manat, o cümlədən

1. Reklam yayımından gəlir	1 028 356,80
2. Metropolitenin tunellərində yerləşdirilmiş kənar təşkilatların kabellərinə xidmət göstərilməsindən gəlir	582 495,18
3. Bankomatlar və POS terminallarına xidmət göstərilməsindən gəlir	359 786,92

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

4. Ticarət obyektlərinə xidmət göstərilməsindən gəlir	88 973,96
5. Metal qırıntılarının kənar təşkilatlara satışından gəlir	351 584,76
6. Xarici valyuta əməliyyatlarında məzənnə fərqindən yaranan gəlir	142 442,68
7. Sair gəlirlər	980 576,33

İşçi heyəti üzrə xərclər

Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyətin işçi heyətinin əmək haqları və Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ayırmalar göstərildiyi ildə hesablanır və ödənilir, həm də həmin il üçün məsrəf kimi tanınır.

Təqaüdə çıxdıqda təqaüdlə bağlı bütün ödənişlər Dövlət Sosial Müdafiə Fondu tərəfindən yerinə yetirilir. Cəmiyyət Dövlət Sosial Müdafiə Fondu qaydalarından əlavə işçilərə pensiya ilə bağlı hər hansı fərdi qaydalara malik deyildir.

Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, metropoliteninin əsaslı tikinti fəaliyyəti üzrə – Perspektiv İnkişaf və Əsaslı Tikintiyə nəzarət Departamentinin və tikinti-quraşdırma işlərini aparan struktur bölmənin – Tikinti Departamentinin – əmək haqqı və ona bərabər tutulan ödəmələr üzrə məsrəflər tikinti obyektləri üzrə xususi çəkisinə uyğun olaraq torpaq, tikili və avadanlıqlarla bağlı məsrəflərin kapitallaşdırılmasına aid edilir.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr

Hesabat tarixindən sonra baş vermiş əhəmiyyətli hadisələr aşağıdakı kimi olmuşdur:

- 2021-ci ildə Bakı Metropoliteninin obyektlərində tikinti və yenidənqurma işlərinə, avadanlıqların alınmasına, infrastrukturun köçürülməsinə, torpaq və obyektlərin özgəninkiləşdirilməsinə, Cəmiyyət üçün vaqonların, xarici şirkətlərlə bağlanmış müqavilələr üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməsi və s. üçün Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 26.02.2021-ci il tarixli 2522 sayılı Sərəncamı ilə “Bakı Metropoliteni” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə 80 000 000,0 manat vəsait ayrılması nəzərdə tutulur. Maliyyələşmə 2021-ci ilin mart ayından başlamışdır;
- “Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il dövlət bütçəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunun tətbiqi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanına müvafiq sürətdə “Bakı Metropoliteni” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə 39 167 500,0 manat məbləğində subsidiya ayrılmışdır. Maliyyələşmə 2021-ci ilin yanvar ayından başlamışdır;
- Cəmiyyət uçot sənədlərində göstərilən nizamnamə kapitalının məbləğini nəzərə almaqla Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin “Bakı Metropoliteni” QSC – nin Nizamnaməsinin və strukturunun təsdiq edilməsi barədə“ 2014-cü il 25 iyun tarixli, 201 nömrəli Qərarına müvafiq düzəlişlərin edilməsi istiqamətində qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş tədbirlərin həyata keçirilməsini təmin edəcək.
- Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Bakı Metropoliteninin perspektiv inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər” haqqında 18.03.2011-ci il 1408 sayılı Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş Bakı Metropoliteninin 2011-2015-ci illərdə inkişafına dair Dövlət Proqramının həyata keçirilməsi üçün Tədbirlər Planının 1.1. bəndində qeyd olunmuş şərti adı “B-3” olan Böyük Qələbəmizə həsr olunmuş adı ilə “8 Noyabr” stansiyası 29.05.2021-ci ildə istifadəyə verilmişdir. 2014-cü ildən etibarən “Bakı Metropoliteni” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin rəsmi internet səhifəsi yaradılmışdır. Cəmiyyət internet saytında metropoliteninin tarixi, strukturu, sxemləri və iqtisadi-texniki göstəriciləri, metropolitenin sosial-ictimai həyatı haqqında məlumatlar əks etdirilir. Saytın ünvanı: <http://metro.gov.az>.

“Bakı Metropoliteni” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin Uçot siyasəti

(Bu bölmədə Cəmiyyətin Uçot siyasətinin yalnız 2020-ci il üzrə maliyyə hesabatlarına təsir edən hissəsi verilmişdir)

1. Ümumi müddəalar

1.1. Uçot siyasətinin formalasdırılmasının əsasları

1.1.1. “Bakı Metropoliteni” QSC-nin (bundan sonra ismin müvafiq hallarında – Səhmdar Cəmiyyət adlandırılacaqdır) “Uçot siyasəti” bu cəmiyyətin səmərəli uçot sisteminin yaradılmasına, maliyyə hesabatlarında qeyd olunmuş aktivlərin, öhdəliklərin və maliyyə nəticələrinin vaxtında və düzgün əks etdirilməsinə, qiymətləndirilməsinə imkan yaradılması məqsədilə hazırlanmışdır.

1.1.2. Uçot siyasəti Səhmdar Cəmiyyətin mühasibat uçotu sisteminin formalasdırılmasına dair aşağıdakı bölmələrin mövcudluğunu nəzərdə tutur:

- uçot siyasətinin formalasdırılmasının əsasları;
- uçot siyasətinin təşkil edilməsi;
- uçot siyasətinin dəyişdirilməsi;
- uçot siyasətinin açıqlanması.

1.1.3. Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartlarında və Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarında müvafiq dəyişikliklər baş verdikdə, həmin dəyişikliklər uçot siyasətinin müvafiq müddəalarında dərhal aparılmaqla, istifadəçilərinin nəzərinə çatdırılmalıdır.

1.1.4. Səhmdar Cəmiyyətin maliyyə hesabatları “Mühasibat uçotu haqqında” Qanuna əsasən yalnız Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları əsasında hazırlanmalıdır.

1.2. Anlayışlar

1.2.1. Uçot siyasəti – Maliyyə hesabatlarının tərtib və təqdim edilməsi üçün, onun iş xüsusiyyətinə uyğun olaraq Səhmdar Cəmiyyət tərəfindən qəbul edilmiş prinsiplərin, metodların, qaydaların və göstərişlərinin məcmusudur.

1.2.2. Maliyyə hesabatları – ictimaiyətin məlumat ehtiyaclarına cavab verən, Standartların tətbiqi üzrə tələblərə uyğun olaraq müəyyən olunmuş qaydada Səhmdar Cəmiyyət tərəfindən tərtib, təqdim və dərc olunmuş Maliyyə vəziyyəti haqqında, Maliyyə fəaliyyətinin nəticələri haqqında, Kapitalda dəyişikliklər haqqında, Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan və Uçot siyasəti və Maliyyə hesabatlarına İzahlı Qeydlərdən ibarət olan ümumi təyinatlı hesabatlardır. Qeydlər bu hesabatlarda təqdim edilmiş maddələrin açıqlanmasını və ya təhlilini və bu hesabatlarda yer almayan maddələr haqqında informasiyanı təmin edir.

1.2.3. Qiymətləndirmənin əsasları – Maliyyə hesabatlarında göstərilmiş uçot qiymətlərinə nail olmaq üçün Səhmdar Cəmiyyət mövcud olan hesablama üsullarından birinə əsaslanır.

1.2.4. Əməliyyat dövrü – Səhmdar Cəmiyyətin əməliyyata başladığı və onun bitirdiyi tarixlər arasındaki dövrdür. Bu dövr Səhmdar Cəmiyyətin iş xüsusiyyətlərindən asılı olaraq dəyişə bilər.

1.2.5. Aktiv - keçmiş hadisələrin nəticəsi kimi Səhmdar Cəmiyyət tərəfindən idarə olunan (nəzarət edilən) və ona gələcəkdə iqtisadi səmərənin gətirəcəyini ehtimal edən, habelə Səhmdar Cəmiyyətin Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında tanınan resurslardır.

1.2.6. Öhdəlik – Səhmdar Cəmiyyətin keçmiş hadisələrdən yaranmış və iqtisadi səmərəni əmələ gətirən resurslarının kənara axını ilə nəticələnən cari borclardır. Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda bütün öhdəliklər açıqlanmalıdır.

1.2.7. Kapital (xalis aktivlər) – bütün öhdəliklər çıxıldıqdan sonra, Səhmdar Cəmiyyətinin xalis aktivlərinin dəyəridir.

1.2.8. Gəlir - Səhmdar Cəmiyyətin kapital qoyuluşu ilə əlaqəli olmayan, lakin kapitalda artım ilə nəticələnən və hesabat dövrü ərzində aktivlərin daxil olması və ya artması, və ya öhdəliklərin azalması şəklində iqtisadi səmərənin artımıdır.

1.2.9. Xərc – mülkiyyətçilər arasında kapitalın bölüşdürülməsi ilə əlaqəli olmayan, lakin kapitalın azalması ilə nəticələnən, hesabat dövrü ərzində aktivlərin kənara axını və ya azalması, habelə öhdəliklərin artması hesabına baş verən iqtisadi səmərənin azalmasıdır.

1.2.10. Qiymətləndirmə - maliyyə hesabatları elementlərinin Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda, Maliyyə fəaliyyətinin nəticələri haqqında hesabatda tanınmalı və uçota alınmalı olduğu məbləğlərinin müəyyən edilməsi prosesidir.

1.2.11. Mühasibat uçotu registrleri – ilkin uçot sənədlərindəki məlumatların mühasibat uçotunda, maliyyə, vergi və digər hesabatlarda əks etdirilməsi məqsədi ilə həmin məlumatların xronoloji ardıcılıqla sistemləşdirilməsi və yiğilması üçün nəzərdə tutulan sənədlərdir.

1.2.12. Mühasibat uçotunun Hesablar Planı – uçota alınan obyektlərin və məqsədlərin mühasibat uçotunun müəyyən edilmiş əlamətlərinə görə qruplaşdırılmış və rəqəmlərlə göstərilmiş sintetik hesabları və subhesabları məcmusudur. Hesablar planı maliyyə hesabatlarının göstəriciləri ilə uçot göstəriciləri arasında uyğunluğu təmin edir.

1.3. Maliyyə hesabatlarının tərtib edilməsinə dair əsas yanaşmalar

Cəmiyyətin fəaliyyətinin fasıləsizliyi konsepsiyası –

Səhmdar Cəmiyyətin maliyyə hesabatları hal-hazırda və yaxın gələcəkdə fəaliyyətin davam etdirilməsi ehtimalı əsasında hazırlanır. Fəaliyyətin fasıləsizliyi konsepsiyasında Səhmdar Cəmiyyətin fəaliyyətinin müvəqqəti dayandırılması, ləğv edilməsi və ya fəaliyyət həcmının əhəmiyyətli dərəcədə azaldılması barədə mülahizələrin verilməsi nəzərdə tutulmur.

Hesablama metodu –

Səhmdar Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının (7 №-li Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları üzrə tərtib olunan “Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat” istisna olmaqla) yalnız hesablama metoduna uyğun olaraq hazırlanması tələb olunur. Hesablama metoduna uyğun olaraq, gəlir maddələri onların edildiyi hesabat dövrləri üzrə bölüşdürülməlidir. Yəni, satış məbləği, onun alıcı (sifarişçi) tərəfindən ödənilməsi zamanından asılı olmayaraq, göstərilmiş xidmətlərin və ya yerinə yetirilmiş işlərin sifarişçi tərəfindən qəbul edildiyi zaman gəlir kimi tanınmalıdır. Həmçinin, xərc maddələri Səhmdar Cəmiyyət tərəfindən, onların müvafiq dövrdə ödənilməsindən asılı olmayaraq, yarandığı hesabat dövrləri üzrə uçota alınmalıdır. Hesablama prinsipindən istifadə edilərkən obyektlər, maliyyə hesabatlarının elementləri haqqında anlayışa və tanınma meyarlarına uyğun gəldikləri halda maliyyə hesabatlarında aktivlər, öhdəliklər, kapital, gəlir və xərc kimi tanınır.

Münasiblik –

Keçmiş, indiki və gələcək hadisələri qiymətləndirməklə istifadəçilərin iqtisadi qərarlar qəbul etmələrinə təsir edən informasiya münasib hesab olunur. İnformasiyanın münasibliyi onun mahiyyəti və əhəmiyyətliliyindən asılıdır. Bəzi hallarda informasiyanın mahiyyəti onun münasib olması üçün kifayətdir. Digər hallarda isə informasiyanın mahiyyəti və əhəmiyyətliliyi birgə nəzərə alınmalıdır.

Müqayisəlik –

Səhmdar Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarında əvvəlki ilin müvafiq dövrünün müqayisəli məlumatı əks olunmalıdır.

Ardıcılıq –

Müqayisəlilik prinsipi maliyyə hesabatlarında əks olunan informasiyanın dövrdən dövrə ardıcıl olaraq tanınmasını, qiymətləndirilməsini və təqdim edilməsini tələb edir.

Əhəmiyyətlilik –

Səhmdar Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarında nəzərə alınmaması və ya təhrif olunması səbəbindən istifadəçilərin bu hesabatlar əsasında iqtisadi qərarların qəbul edilməsinə təsir edə bilən informasiya əhəmiyyətli hesab olunur. Səhmdar Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarında əks olunan bütün məlumatlar əhəmiyyətli hesab olunmalıdır.

Uyğunluq konsepsiyası –

Səhmdar Cəmiyyətin xərcləri Maliyyə fəaliyyətinin nəticələri haqqında hesabatda əks olunmuş müvafiq gəlirlərə uyğun tanınır.

1.4. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında istifadə olunan qiymətləndirmə əsasları

Səhmdar Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarını tərtib edildikdə faktiki (ilkin) dəyər əsas götürülür. Aktivin ilkin dəyər əsasında qiymətləndirilməsi onun əldə edilməsi zamanı pul vəsaitlərinin və ya pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinin ödənilmiş məbləği ədalətli dəyəri ilə qiymətləndirilməsi nəzərdə tutur. Öhdəliyin ilkin dəyər əsasında qiymətləndirilməsi Səhmdar Cəmiyyətin adı iş şəraitində bu öhdəliyin yerinə yetirilməsi məqsədilə ödənilməsi gözlənilən pul vəsaitlərinin və ya pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinin məbləği, yaxud borc öhdəliyi əvəzinə alınmış pul vəsaitlərinin və ya pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinin məbləği, yaxud digər vəsaitlərin ədalətli dəyəri ilə qiymətləndirilməsini nəzərdə tutur.

1.5. İlkin uçot sənədlərinin və mühasibat uçotu registrlərinin tərtibi qaydası

1.5.1. Səhmdar Cəmiyyət Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi tərəfindən müəyyən edilmiş ilkin uçot sənədlərinin və uçot registrlərinin formalarından istifadə edir. Təsərrüfat əməliyyatlarının baş verməsi faktını əks etdirən ilkin uçot sənədləri mühasibat uçotu registrlərində yazılışlar üçün əsas hesab olunur.

1.5.2. İlkin uçot sənədləri özündə sənədin (formanın) adı, nömrəsi, kodu, tərtib edilmə yeri, tarixi, sənədi tərtib edən mühasibat uçotu subyektinin adı, təsərrüfat əməliyyatlarının məzmunu, məsul şəxslərin vəzifələri, soyadı, adı, atasının adı, şəxsi imzaları kimi zəruri rekvizitlər əks etdirir. Əməliyyatların xarakterindən və mühasibat uçotu subyektinin fəaliyyətinin xüsusiyyətindən asılı olaraq ilkin uçot sənədlərinə digər əlavə rekvizitlərin daxil edilməsinə yol verilir.

1.5.3. İlkin uçot sənədləri əməliyyatların baş verdiyi anda, bu mümkün olmadıqda isə əməliyyatlar başa çatdıqdan sonra tərtib edilməlidir.

1.5.4. Sənədlərin keyfiyyətli tərtibati, onların vaxtında mühasibat uçotunda əks etdirilməsi üçün müəyyən edilmiş müddətlərdə təqdim edilməsi, sənədlərdəki məlumatların doğruluğu həmin sənədləri tərtib etmiş və imzalmış şəxslər tərəfindən təmin edilir.

1.5.5. İlkin uçot sənədlərinə əsasən məlumatları işləyib qaydaya salmaq və onlara nəzarət etmək üçün icmal uçot sənədləri hazırlanmalıdır.

1.5.6. Uçot registrlərində qeydlər üçün əsas sayılan sənədlər qrafiklə müəyyən edilmiş vaxtlarda mühasibatlığa təhvil verilməlidir.

1.5.7. Pul vəsaitlərinin, material qiymətlilərinin və başqa əmlakların qəbul-təhvili ilə əlaqədar əməliyyatlar ilkin uçot sənədləri əsasında həyata keçirilən zaman iştirak edən hüquqi şəxsin nümayəndələrinə və ya fiziki şəxslərə sənədləşmənin bir nüsxəsi verilir. Əməliyyatda iştirak edənləri sənədlərin surəti ilə təmin etmək bu əməliyyatı rəsmiləşdirənin öhdəsinə düşür.

1.5.8. Mühasibat uçotunda əks etdirilməli olan uçota qəbul edilmiş ilkin uçot sənədlərindəki məlumatlar yığılır və sistemləşdirilir. Müəyyən dövr ərzində aparılmış təsərrüfat əməliyyatları haqqında məlumatlar uçot registrlərindən qruplaşdırılmış şəkildə mühasibat uçotu hesablarına köçürürlür.

1.5.9. İlkin uçot sənədlərində (ciddi hesabat blankları, kassa və bank sənədləri istisna olmaqla) və uçot registrlərində qeydsiz düzəlişlərə yol verilmir. Səhvlərin düzəlişi düzəlişin tarixi göstərilməklə həmin sənədi imzalılmış şəxslərin imzası ilə təsdiq edilməlidir.

1.5.10. Səhmdar Cəmiyyət tərəfindən mühasibat uçotunun aparılması avtomatlaşdırılmış rejimdə lisenziyalanmış 1C mühasibat programı (8.3 versiyası) vasitəsi ilə həyata keçirilir. Bundan başqa “İnsan resursları və əmək haqqının avtomatlaşdırılması idarəetmə program təminati” programı tətbiq edilir.

1.5.11. Elektron məlumat daşıyıcıları vasitəsi ilə mühasibat uçotu registrlərini tərtib edən mühasibat uçotu subyektləri, uçot məlumatlarının vaxtında daxil edilməsi, istifadəsi və qorunması üçün mühasibatlılığı müasir uçot texnikası və texniki vasitələrlə təmin etməlidir.

1.5.12. Səhmdar Cəmiyyət mühasibat uçotu registrlərini Azərbaycan dilində aparmalıdır.

II. Uçot siyasetinin təşkil olunması

2.1. Səhmdar Cəmiyyətin hüquqi statusu

2.1.1. “Bakı Metropoliteni” QSC “Bakı Metropoliteni” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin yaradılması haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2014-cü il 27 fevral tarixli 289 nömrəli Sərəncamına əsasən Bakı Metropoliteninin və “Azərtunelmetrotikinti” Səhmdar Cəmiyyətinin yenidən təşkili yolu ilə yaradılmışdır.

2.1.2. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 25 iyun 2014-cü il tarixli 201 sayılı Qərarı ilə “Bakı Metropoliteni” QSC-nin Nizamnaməsi və strukturu təsdiq edilmişdir. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 15 dekabr 2017-ci il tarixli 563 sayılı Qərarı ilə “Bakı Metropoliteni” QSC-nin Nizamnaməsi və strukturuna dəyişikliklər edilmişdir.

17 iyul 2014-cü il tarixdə vergi orqanında hüquqi şəxs (VÖEN 1402871431) kimi dövlət qeydiyyatından keçmişdir.

Səhmdar Cəmiyyətin bütün səhmləri dövlətə məxsusdur. Səhmdar Cəmiyyət hüquqi şəxsdir, müstəqil balansa, banklarda hesablara malikdir. Səhmdar Cəmiyyətin ayrıca əmlakı vardır və öz öhdəlikləri üçün bu əmlaka cavabdehdir.

2.1.3. Səhmdar Cəmiyyətin əsas məqsədi Bakı metropoliteninin inkişaf etdirilməsindən, sərnişinlərin metro nəqliyyatında daşınmasının keyfiyyətinin yüksəldilməsindən, yeni metropoliten xətlərinin və stansiyalarının tikilməsindən, metropolitenin maddi-texniki bazasının gücləndirilməsindən ibarətdir.

2.1.4. Səhmdar Cəmiyyətin ali idarəetmə orqanı onun səhmdarlarının ümumi yığıncağıdır.

2.1.5. Səhmdar Cəmiyyətin hüquqi ünvani: Azərbaycan Respublikası, Bakı şəhəri, AZ 1010, Mikail Rəfili, 20

2.1.6. Səhmdar Cəmiyyəti digər təşkilatlarla birgə müəssisə yaratmayıb.

2.1.7. Səhmdar Cəmiyyət Nazirlər Kabinetinin 01 oktyabr 2014-cü il tarixli 321 nömrəli Qərarına əsasən İctimai əhəmiyyətli qurum hesab olunur.

2.2. İdarəetmə orqanları

2.2.1. Səhmdar Cəmiyyətin ali idarəetmə orqanı onun səhmdarlarının ümumi yığıncağıdır. İdarə Heyəti – Səhmdar Cəmiyyətin kollegial orqanıdır. Cəmiyyətin fəaliyyətinə ümumi nəzarəti və rəhbərliyi Müşahidə Şurası həyata keçirir (Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 30 mart 2021-ci il tarixli Sərəncamı).

2.3. Səhmdar Cəmiyyətinin maliyyə hesabatlarının tərkibi

Səhmdar Cəmiyyətin illik maliyyə hesabatları aşağıdakılardan ibarətdir:

- Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat;
- Maliyyə fəaliyyətinin nəticələri haqqında hesabat;
- Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat;
- Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat;
- Maliyyə hesabatlarına İzahlı Qeydlər;
- İstifadə olunan Uçot siyasetindən çıxarışlar.

2.4. Hesabat dövrü və maliyyə hesabatlarının təqdim olunması

Səhmdar Cəmiyyətin hesabat dövrü yanvar ayının 1-dən dekabr ayının 31-nə kimi (31-i da daxil olmaqla) dövr sayılır. Səhmdar Cəmiyyət maliyyə hesabatlarının istifadəçilərini illik maliyyə hesabatları ilə tanış etməsi üçün hər il hesabat dövrü bitdikdən sonra bu hesabatları müstəqil auditor rəyi ilə birlikdə Səhmdar Cəmiyyətin rəsmi internet səhifəsində dərc etməyə borcludur.

2.5. Mühəsibat uçotunun hesablama metodu

“Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat” istisna olmaqla Səhmdar Cəmiyyət Mühəsibat hesabatlarını hesablama metoduna uyğun olaraq tərtib etməlidir.

Hesablama prinsiplərinə əsasən Konseptual əsaslarda öz əksini tapmış maliyyə hesabatlarının elementləri anlayışa və tanınma meyarlarına uyğun göldikləri halda maliyyə hesabatlarında aktivlər, öhdəliklər, kapital, gəlir və xərclər kimi tanınır.

2.6. Əhəmiyyətlilik

Fərdi olaraq əhəmiyyətli olmayan maddə, hesabatlarda və ya qeydlərdə digər maddələrlə birləşdirilərək təqdim olunur. Maddə təklikdə əhəmiyyətli olmadıqda, o digər maddələrlə birləşdirilərək bu hesabatlar və ya qeydlərdə təqdim olunur. Maliyyə hesabatlarında ayrıca təqdim olunacaq qədər əhəmiyyətli olmayan maddə, qeydlərdə ayrıca təqdim edilmək üçün kifayət qədər əhəmiyyətli ola bilər. Səhmdar Cəmiyyət tərəfindən əhəmiyyətlilik prinsipinə əsasən, məlumat əhəmiyyətli olmadıqda, Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarında təqdim edilmiş xüsusi açıqlama tələblərini yerinə yetirməmək olar.

2.7. Qarşılıqlı əvəzləşdirmə

Səhmdar Cəmiyyət tərəfindən Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları ilə nəzərdə tutulduğu və ya tələb olunduğu hallar istisna olmaqla, aktivlər və öhdəliklər, o cümlədən gəlir və xərclər qarşılıqlı əvəzləşdirilməməlidir.

Səhmdar Cəmiyyət tərəfindən aktivlərin və öhdəliklərin, o cümlədən gəlir və xərclərin ayrıca təqdim olunması çox əhəmiyyətlidir. Qarşılıqlı əvəzləşdirmənin əməliyyat və ya digər hadisənin xüsusiyyətini üzə çıxardığı hal istisna olmaqla, Maliyyə vəziyyəti haqqında və ya Maliyyə fəaliyyətinin nəticələri haqqında hesabatda qarşılıqlı əvəzləşdirmə həm istifadəçilərin yaranmış əməliyyat, digər hadisə və şərtləri, həm də Səhmdar Cəmiyyətə gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini anlamaq imkanlarını azaldır.

2.8. Hesabat dövrü

Səhmdar Cəmiyyət Maliyyə hesabatları ən azı ildə bir dəfə təqdim edilməlidir.

Hesabat tarixi dəyişdikdə və illik maliyyə hesabatları bir ildən artıq və ya qısa dövr üçün təqdim edildikdə, Səhmdar Cəmiyyət maliyyə hesabatlarının əhatə etdiyi dövrü və, əlavə olaraq, aşağıdakılari açıqlamalıdır:

- bir ildən fərqli nənə hesabat dövrün tətbiq edilməsi səbəbini;
- maliyyə hesabatlarında və müvafiq qeydlər üzrə müqayisəli məbləğlərin müqayisə edilə bilməməsi faktını.

2.9. Müqayisəli informasiya

Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartların tələblərindən başqa hallar və tələblər nəzərdə tutulmazsa, Səhmdar Cəmiyyət cari dövrün maliyyə hesabatlarında təqdim olunan

bütün maddələr üzrə əvvəlki dövrə münasibətdə müqayisəli informasiya açıqlanmalıdır. Cari hesabat dövrünün maliyyə hesabatlarının anlaşıla bilməsi üçün tələb olunduqda, müqayisəli informasiya izah edici qeydlər üçün də daxil edilməlidir.

Müqayisəli məlumatları açıqlayan Səhmdar Cəmiyyət, ən azı Maliyyə vəziyyəti haqqında iki hesabatı, digər hesabatların hər ikisini və əlaqəli qeydləri təqdim etməlidir.

Müəssisə Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatları müəyyən edilmiş hesabat dövr üzrə təqdim etməlidir:

- hesabat dövrün sonunda;
- əvvəlki dövrün (hesabat dövrün əvvəli ilə eyni olan) sonuna; və
- əvvəlki müqayisəli hesabat dövrün əvvəlinə.

III. Maliyyə hesabatlarına əlavə edilən uçot siyasetindən qısa açılışlar

İstifadə edilmiş əsas anlayışlar aşağıdakı mənaları ifadə edir:

Aktivlər:

- keçmiş hadisələrin nəticəsi kimi Səhmdar Cəmiyyət tərəfindən idarə edilən resurslardır;
- müəssisəyə gələcəkdə iqtisadi səmərənin daxil olması gözlənilən resurslardır;

Öhdəlik – Səhmdar Cəmiyyətdə keçmiş hadisələrdən yaranmış və ödənilməsi özündə iqtisadi səmərəni təcəssüm etdirən resurslarının kənara axını ilə nəticələnən mövcud borcudur;

Kapital (xalis aktivlər) – bütün öhdəliklər çıxıldıqdan sonra, Səhmdar Cəmiyyətin xalis aktivlərinin dəyəridir;

Gəlir - mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşu ilə əlaqəli olmayan, lakin kapitalda artım ilə nəticələnən və hesabat dövrü ərzində aktivlərin daxil olması və ya artması, və ya öhdəliklərin azalması şəklində iqtisadi səmərənin artımıdır;

Xərc – mülkiyyətçilər arasında kapitalın bölüşdürülməsi ilə əlaqəli olmayan, lakin kapitalın azalması ilə nəticələnən, hesabat dövrü ərzində aktivlərin kənara axını və ya azalması, habelə öhdəliklərin artması hesabına baş verən iqtisadi səmərənin azalmasıdır;

Mühasibat uçotu – Səhmdar Cəmiyyətin aktivləri, öhdəlikləri, kapitalı, gəlir və xərcləri barədə məlumatların yığılması, qeydiyyatı və ümumiləşdirilməsi, habelə maliyyə, vergi və digər hesabatların tərtib edilməsi məqsədi ilə baş vermiş maliyyə təsərrüfat əməliyyatları üzrə ilkin uçot sənədləri əsasında məlumatların analitik və sintetik uçotunun aparılmasıdır;

İlkin uçot sənədləri – maliyyə-təsərrüfat əməliyyatlarının aparılması üçün Səhmdar Cəmiyyətin rəhbərinin göstərişini təsdiq edən və ya bu əməliyyatların baş verməsinə hüquq verən, habelə mühasibat uçotunun aparılmasına əsas verən yazılı və ya elektron daşıyıcılarda olan təsdiqedici sənədlərdir;

Mühasibat uçotu registrləri – ilkin uçot sənədlərindəki məlumatların mühasibat uçotunda, maliyyə, vergi və digər hesabatlarda əks etdirilməsi məqsədi ilə həmin məlumatların xronoloji ardıcılıqla sistemləşdirilməsi və yiğilması üçün nəzərdə tutulan sənədlərdir;

Mühasibat uçotunun Hesablar Planı – uçota alınan obyektlərin və məqsədlərin mühasibat uçotunun müəyyən edilmiş əlamətlərinə görə qruplaşdırılmış və rəqəmlərlə göstərilmiş sintetik hesabların və subhesabların məcmusudur. Hesablar planı maliyyə hesablarının göstəriciləri ilə uçot göstəriciləri arasında uyğunluğu təmin edir;

Balans dəyəri – hər hansı yiğilmiş amortizasiya nəticəsində (yiğilmiş zərərləri) çıxdıqdan sonra aktivin balans hesabatında tanınan dəyəridir;

İlkin dəyər – aktivin alınması və ya tikilməsi zamanı onun əldə edilməsi və ya əmələ gəlməsi üçün ödənilmiş nağd pul vəsaiti və ya nağd pul vəsaitlərinin ekvivalentləri və ya digər növ ödənişlərin ədalətli dəyəridir;

Amortizasiya olunan dəyər – aktivin ilkin dəyərindən və ya aktivin ilkin dəyərini əvəz edən digər məbləğdən qalıq dəyərinin çıxılması nəticəsində alınan dəyərdir;

Son qalıq dəyəri – aktivin istismar müddətinin sonuna nəzərdə tutulan vəziyyətə uyğun olduqda, aktivin xaric olması səbəbindən onun satışı üzrə çəkilən xərcləri çıxdıqdan sonra müəssisənin aktivin satışından hazırlı dövrdə əldə edəcəyi qiymətləndirilmiş məbləğdir;

Faydalı istifadə müddəti:

- Səhmdar Cəmiyyət tərəfindən aktivin istismarı davam edilməsi gözlənilən dövrdür,
- Səhmdar Cəmiyyətin aktivin istifadəsindən əldə edəcəyi gözlənilən məhsul və ya digər analoji məhsul vahidlərinin miqdarıdır;

Likvidlik – Səhmdar Cəmiyyətin aktivlərinin nominal dəyərinin dəyişilməz saxlanılmaqla, onların qısa müddət ərzində pul vəsaitlərinə çevrilməsi yolu ilə yaranmış öhdəliklərinin yerinə yetirilməsi qabiliyyətidir.

3.1. Qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlər – fiziki formaya malik olmayan Səhmdar Cəmiyyət tərəfindən müəyyən edilə bilən (idensifikasiya oluna bilən) qeyri-monetary aktivdir.

Qeyri-maddi aktivlər müstəqil şəkildə mövcud və ya hər hansı digər fiziki obyektin (misal üçün, program təminatı ilə bağlı kompakt diskin, patentin və ya xüsusi razılıq verilməsi ilə əlaqədar hüquqi sənədin) tərkib hissəsi kimi təqdim oluna bilər.

Qeyri-maddi aktivlərə Səhmdar Cəmiyyətin program təminatı, müəllif hüquqları, lisenziyalar və s. aiddir. Səhmdar Cəmiyyət tərəfindən qeyri-maddi aktivlər yalnız inzibati məqsədlər üçün istifadə olunmur. Metropoliteninin bütün stansiyalarında mərkəzi dispetçer nəzarəti sistemi, avtomatik idarəetməsi olan qatarların istiqamət göstəriciləri sistemi, stansiya, tunel və vaqonları tam əhatə edən və birbaşa mərkəzi serverə qoşulan videomüşahidə, adamsayan və üzənəmə sistemləri və buna oxşar bir çox müxtəlif program təminatı və lisenziyalara malik sistem və avadanlıqlar quraşdırılıb.

Səhmdar Cəmiyyət tərəfindən qeyri-maddi aktivlə bağlı gözlənilən iqtisadi səmərənin əldə ediləcəyi ehtimal edildikdə və aktivin ilkin dəyərinin etibarlı qiymətləndirilməsi mümkün olduqda, qeyri-maddi aktiv tanınır.

Qeyri-maddi aktivin qiymətləndirilməsi onun ilkin dəyəri əsasında aparılmalıdır.

Qeyri-maddi aktivlərin ilkin dəyərini formalasdıran faktiki xərclər:

- onun əldə etmə qiyməti, satış endirimləri çıxıldığdan sonra əldə etmə ilə bağlı ödənilmiş vergilər də daxil olmaqla; və
- qeyri-maddi aktivin ehtimal olunan istifadə üçün yaradılmasına sərf olunan bütün birbaşa məsrəflər.

Öldə edilmiş qeyri-maddi aktivlərin ilkin tanımından sonra bu aktivlərlə əlaqədar çəkilmiş məsrəflər yalnız xüsusi hallarda aktivin balans dəyərində tanınır. Çəkilən məsrəflər qeyri-maddi aktivin tanınma meyarına uyğun gələcəyi barədə mühüm dəlil mövcud olanadək, yarandığı andan Maliyyə fəaliyyətinin nəticələri haqqında hesabatda xərc kimi tanınır.

Cəmiyyət ilkin dəyər modelini özünün uçot siyasəti kimi seçilir və həmin siyasəti qeyri maddi aktivlərin bütün siniflərinə tətbiq edir.

Aktiv kimi tanındıqda qeyri maddi aktivlər hər hansı yığılmış amortizasiya və qiymətdən düşmə zərərləri çıxılmaqla ilkin dəyərlə ucota alınırlar.

Aktivin qiymətdən düşmə məbləğinin onun faydalı istifadə müddəti üzrə sistematik əsasda paylaşdırılması üçün Səhmdar Cəmiyyət azalan qalıq amortizasiya metodundan istidafə edir. Qeyri-maddi aktivlərə istifadə müddəti məlum olmayanlar üçün 10 faizdək, istifadə müddəti məlum olanlar üçün isə illər üzrə istifadə müddətinə mütənasib məbləğlərlə amortizasiya hesablanır.

Amortizasiya adətən Maliyyə fəaliyyətinin nəticələri haqqında hesabatında xərc kimi tanınır. Səhmdar Cəmiyyət qeyri-maddi aktivlər üzrə inventarizasiyasını Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Kollegiyasının Q-17 nömrəli 16 iyul 2013-cü il tarixli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Aktivlərin və öhdəliklərin inventarizasiyası Qaydaları”-na uyğun aparmalıdır.

3.2. Torpaq, tikili və avadanlıqlar

Torpaq, tikili və avadanlıqlar – aşağıdakı meyarlara cavab verən maddi aktivlərdir:

- istehsalda və ya mal-materialların çatdırılmasında və ya xidmətlərin göstərilməsində istifadə edilməsi, digər tərəflərə icarəyə verilməsi və ya inzibati məqsədlər üçün işlənilməsi məqsədilə saxlanılan;
- bir hesabat dövründən artıq istifadə edilməsi gözlənilən;
- ilkin dəyəri 500 manatdan çox olan.

Torpaq, tikili və avadanlıqlar obyekti yalnız aşağıdakı şərtləri təmin etdikdə, aktiv kimi tanınmalıdır:

- həmin obyektlə bağlı gələcək iqtisadi səmərənin müəssisəyə axını ehtimal edildikdə;
- obyektin dəyəri etibarlı əsasla qiymətləndirilə bildikdə.

Torpaq, tikili və avadanlıqlar aşağıdakı qruplara (kateqoriyalara) bölünür:

- Binalar, tikintilər, qurğular
- Maşınlar və avadanlıq
- Yüksək texnologiyalar məhsulu olan hesablama texnikası üzrə
- Nəqliyyat vasitələri
- Digər əsas vəsaitlər

Səhmdar Cəmiyyət ilkin dəyər modelini özünün uçot siyaseti kimi seçil və həmin siyaseti torpaq, tikili və avadanlıq obyektlərinin bütün siniflərinə tətbiq edir.

Səhmdar Cəmiyyətin bina və qurğuları, maşın, mexanizm və avadanlıqları, nəqliyyat vasitələri, tikilməkdə olan obyektlər və quraşdırılmış avadanlıqlar “Torpaq, tikili və avadanlıqlar”a aiddir.

Torpaq, tikili və avadanlıqların ilkin dəyərinə alış qiymətindən hər növ satış ticarət endirimləri çıxıldığdan sonra alışla bağlı əvəzləşdirilməyən vergilər daxil olmaqla ümumi sərf edilən məsrəflər, həmçinin bu aktivlərin istifadə edilməsi üçün onun lazımı istismar yerinə və işlək vəziyyətinə gətirilməsinə çəkilən bütün birbaşa məsrəflər, bundan başqa müəyyən müddət ərzində istifadəsində demontajı və ləgvi, habelə onun yerləşdiyi sahənin bərpası kimi işlərin yerinə yetirilməsi üzrə Səhmdar Cəmiyyətin üzərinə götürdüyü öhdəlik ilə əlaqədar çəkiləcək məsrəflərin ilkin smeta xərcləri aiddir.

Torpaq, tikili və avadanlıqların tanınma məyarlarına cavab verən obyekt ilkin dəyəri ilə ölçüləlidir.

Səhmdar Cəmiyyət tərəfindən tikintisi həyata keçirilmiş aktivlərin ilkin dəyəri alınan aktivlərin ilkin dəyərinin müəyyən edilməsində istifadə olunan eyni prinsiplər əsasında müəyyən edilir.

Torpaq, tikili və avadanlıqlar mühasibat uçotu vahidi inventar obyekti sayılır.

Torpaq, tikili və avadanlığın bərpasına çəkilən xərclər

Bütün kiçik həcmli təmir və istismar xərcləri çəkildiyi zaman xərcə silinir. Əsas vəsaitlərin əsas hissələrinin və ya komponentlərinin dəyişdirilməsi xərcləri kapitallaşdırılır və əvəz edilmiş hissələr istismardan çıxarılır.

Torpaq, tikili və avadanlığın bərpası aşağıda göstərilən yollar vasitəsi ilə aparılır;

- cari təmir;
- əsaslı təmir.

Tikili və avadanlığın bərpasına çəkilən məsrəflər aid olduğu hesabat dövrünün mühasibat uçotunda eks olunur.

Tikili və avadanlıq modernizasiyası və rekonstruksiyasına (əsaslı təmir) çəkilən məsrəflərdən sonra əgər görülən işlər nəticədə obyektlərin ilkin qəbul olunmuş funksional göstəricilərini (faydalı istifadə müddəti, güc, tətbiq etmə keyfiyyəti və s.) yaxşılaşdırırsa (artırırsa) o zaman ilkin dəyəri artır.

Cari təmirə çəkilən məsrəflər isə qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş hədd məbləğində xərc kimi tanınır.

Səhmdar Cəmiyyət tikili və avadanlığın təmiri üçün ehtiyat yaratmır.

Tikili və avadanlıqların təmiri işləri təsərrüfat və podrat üsulu ilə aparıla bilər.

Podrat üsulu ilə aparılan təmir işləri - sifarişçi ilə razılışdırılmış qiymətlər əsasında podratçılar (sahibkar və ya təşkilat) tərəfindən müvafiq normativ sənədlə (müqavilə, smeta, görülmüş işlər üzrə qəbul-təhvil aktı və digər uçot sənədləri) rəsmiləşdirilən yerinə yetirilmiş təmir işləridir.

Təsərrüfat üsulu ilə yerinə yetirilən təmir işləri - sahibkar və ya təşkilatın öz vəsaiti hesabına mövcud ştat cədvəlinə uyğun fəaliyyət göstərən tikinti şöbəsi (bölməsi), xüsusiləşdirilmiş briqada (dəstə), habelə mövsümü xarakterli təmir işlərinin aparılması (görülməsi) üçün müvafiq briqada (dəstə) vasitəsi ilə həyata keçirilən təmir işləridir.

Təmir işləri Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin 23.09.2014-cü il tarixli Q-16 sayılı “Təmir məsrəflərinin mühasibat uçotunda əks etdirilməsinə dair Qaydalar” adlı qərarı ilə tənzimlənməlidir.

Torpaq, tikili və avadanlıqların amortizasiyası

Amortizasiya azalan qalıq metodu ilə hesablanır və hər dövr üzrə amortizasiya məsrəfləri digər aktivin balans dəyərinə daxil edilməzsə, Maliyyə fəaliyyətinin nəticələri haqqında hesabatda xərc kimi tanınmalıdır.

Torpaq, tikili və avadanlıqlar üzrə illik normalar aşağıdakı kimi müəyyən edilir:

Binalar, tikintilər və qurğular — 7%-dək;

Maşınlar və avadanlıq — 20%-dək;

Yüksək texnologiyalar məhsulu olan hesablama texnikası — 25%-dək;

Nəqliyyat vasitələri — 25%-dək;

Digər əsas vəsaitlər — 20%-dək;

Səhmdar Cəmiyyətdə torpaq, tikili və avadanlıq obyektlərinin xaric edilməsi bir sıra yollarla baş verə bilər:

- mənəvi və fiziki aşınma səbəbindən istifadənin dayanması;
- qəza, bədbəxt hadisə və fəvqəladə hallar zamanı ləğv edilmə;
- digər şirkətin (müəssisənin) nizamnamə kapitalına transferi;
- müqavilə əsasında mübadilə, hədiyyə şəklində verilmə;

- satıldıqda;
- birgə müqavilə əsasında pay verilmə;
- inventarizasiya zamanı tikili və avadanlıq üzrə çatışmamazlıqlar zamanı;
- rekonstruksiya zamanı hissə-hissə ləğv etmə zamanı;
- digər hallarda.

Tikili və avadanlığın silinməsi nəticəsində onların söküntüsündən əldə edilən mal-materiallar, o cümlədən yararlı ehtiyat hissələri, detallar, aqreqatlar, əvan və qara metal qırıntıları, digər materiallar cari bazar dəyəri ilə qiymətləndirilərək mədaxil edilməklə müvafiq hesablarda uçota alınmalıdır. Tikili və avadanlığın (əsas vəsaitlərin) satışından yaranan gəlir və zərər satışdan əldə olunmuş vəsaitlərin məbləği ilə balans dəyəri arasındaki fərq kimi müəyyən edilir və Maliyyə fəaliyyətinin nəticələri haqqında hesabata daxil edilir.

Əgər Səhmdar Cəmiyyət aktivlərini fiziki istismar müddətinin sonuna qədər istifadə etməyi nəzərdə tutursa və ləğv etmə dəyəri əhəmiyyətli deyilsə, aktivin qalıq dəyəri sıfır bərabər olur.

Səhmdar Cəmiyyət torpaq, tikili və avadanlıqlar üzrə inventarizasiyasını Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Kollegiyasının Q-17 nömrəli 16 iyul 2013-cü il tarixli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Aktivlərin və öhdəliklərin inventarizasiyası Qaydaları”-na uyğun aparmalıdır.

3.3. Ehtiyatlar –

- istehsal (tikinti) və ya xidmətlərin göstərilməsi prosesində sərf edilən xammal və materiallar formasında çıxış edən və ya
- istehsal (tikinti) və ya xidmətlərin göstərilməsi prosesində sərf edilən xammal və materiallar kimi istehsal prosesində hazırlanmaqdə olan.
- müəssisənin işinin normal gedışıtı zaman satış məqsədilə saxlanılan (metal qırıntıları);
- satış üçün istehsal prosesində hazırlanmaqdə olan.

Ehtiyatların ilkin dəyəri – Ehtiyatların ilkin dəyərinə onların əldə edilməsi, istehsali və ya emalı üçün məsrəflər və hazırkı vəziyyətə və yerləşdiyi əraziyə gətirilməsinə çəkilən digər məsrəflər daxil edilməlidir.

Ehtiyatların alış məsrəflərinə alış qiyməti, idxlə rüsumları və digər vergilər (vergi orqanları tərəfindən müəssisəyə sonradan əvəzləşdirilən vergilər istisna olmaqla), daşınma, boşaldılma,

və hazır məhsulların, xammal-materialların və xidmətlərin əldə edilməsi ilə birbaşa bağlı olan digər məsrəflər daxildir.

Aşağıda qeyd olunmuş məsrəflər ehtiyatların ilkin dəyərinə daxil edilməməli və yarandığı dövrdə xərc kimi tanınmalıdır:

- xammal, əmək haqqı və digər istehsal məsrəfləri üzrə normadan artıq sərf edilən məbləğlər;
- istehsal prosesində növbəti mərhələyə keçid üçün lazım olan məsrəflər istisna olmaqla, saxlama (anbar) məsrəfləri;
- ehtiyatların hazırkı vəziyyətə və əraziyə gətirilməsi ilə heç bir əlaqəsi olmayan inzibati qaimə xərcləri;
- satış məsrəfləri.

İnzibati işçi heyətin əmək haqqları və onlara aid digər məsrəflər ehtiyatların ilkin dəyərinə daxil edilmir, əksinə yarandığı dövrün xərci kimi tanınır.

Səhmdar Cəmiyyətin eyni ehtiyatların dəyəri FIFO (birinci alınan birinci silinir) üsulundan istifadə etməklə hesablanır.

Cəmiyyət ehtiyatlarının inventarizasiyasını Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Kollegiyasının Q-17 nömrəli 16 iyul 2013-cü il tarixli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Aktivlərin və öhdəliklərin inventarizasiyası Qaydaları”-ına uyğun aparmalıdır.

3.4. Pul vəsaitləri və onun ekvivalentləri

Pul vəsaitlərinə nağd pul vəsaitləri, bank hesablarında saxlanılan və tələblər üzrə verilən pul vəsaitləri aiddir.

Pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə qısa ödəniş müddətinə, yəni əldə olunduğu tarixdən 3 ay və ya daha az ödəniş müddətinə malik olan, pul vəsaitlərinin əvvəlcədən məlum olan məbləğinə asan çevirilə bilən və bu aktivlər üzrə dəyərin dəyişməsi riskinə cüzi məruz qalan yüksək likvidli qoyuluşlardır. Pul vəsaitlərinin daxil olması və ya axını gəlir və xərclər üzrə hesablarla müxabirləşmə vasitəsi ilə həyata keçirilir. Bundan pul vəsaitlərinin məxarici malsatanlara və podratçılara mövcud olan kreditor borcunun bağlanması ilə əlaqəli ola bilər. Digər hallarda pul vəsaitləri hesablarının mühasibat yazılışı büdcə və büdcədənkənar təşkilatlarla, işçi heyəti ilə, müxtəlif debitor və kreditorlarla hesablaşmalar və sair hesablar vasitəsi ilə aparılmalıdır.

3.4.1. Xarici valyutadan ibarət pul vəsaitləri və onlarla aparılan əməliyyatlar xarici valyutanın pul-hesablaşma sənədlərinin yazılılığı tarixə qüvvədə olan məzənnə üzrə yenidən hesablanması yolu ilə müəyyən edilən məbləğdə – manatla uçota alınır. Valyuta hesablarındakı valyutaların (növlər üzrə) Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının məzənnələrinə uyğun olaraq hər dəfə yenidən qiymətləndirildiyi zaman dövr üzrə artan və ya azalan məzənnə fərqi həmin valyutaların istifadə məqsədləri nəzərə alınmaqla müvafiq hesablarda uçota alınır. Bank hesabları, öhdəlikləri və hesablaşmaları üzrə xarici valyuta əməliyyatları, eləcə də xarici valyuta ilə daxil olmuş material ehtiyatları, qeyri-maddi aktivlər, qiymətli kağızlar və əmlakın digər növləri mühasibat uçotunda, əməliyyatın aparılma tarixində Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının qüvvədə olan valyuta məzənnələri üzrə xarici valyutanın yenidən haqq-hesab edilmə yolu ilə qiymətləndirilərək müəyyən edilmiş məbləğdə Azərbaycan manatı ilə eks etdirilir. Eyni zamanda göstərilən yazılışlar valyuta hesablaşmalarının və tədiyyələrinin analitik uçotunda da göstərilir. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində, maddə 13.2.12-ci maddəsinə əsasən xarici valyuta əməliyyatları üzrə müsbət və mənfi məzənnə fərqləri, satışdankənar gəlirlər və xərclər kimi tanınır və maliyyə nəticələrinə aid edilir.

Aliş qiyməti - mala görə qeyri-rezidentə ödənilmiş məbləğ (azn ekvivalenti ilə) – bu maddə üzrə ödənişlərin xarici valyutadan azn (manat) ekvivalentinə düzgün çevrilməsi üçün hansı hadisənin (əməliyyatın) birinci baş verməsini – *malin anbara daxil olması yoxsa müştəriyə qabaqcadan ödənişin (avansın) köçürülməsini bilmək vacibdir*.

Qeyd olunmuş hadisələrin birinciliyi təxmin olunduqdan sonra:

- *Əgər müqavilə şərtlərinə uyğun olaraq birinci hadisə qabaqcadan (avans) ödəniş olubsa* – malın dəyəri qabaqcadan ödənişin gününə olan Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankın rəsmi məzənnəsi ilə müəyyən olunur və sonradan anbara mədaxil olunmuş mal (avadanlıq, material) da həmin məbləğdə qiymətləndirilir.
 - *Əgər müqavilə şərtlərinə uyğun olaraq birinci hadisə malin anbara mədaxil olması olubsa* – malın dəyəri idxlə olunmuş malın (avadanlıqın, materialının) anbara daxil olunmuş tarixə olan Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankın rəsmi məzənnəsi ilə müəyyən olunur.
- Mallar anbara mədaxil olanda qiymətləndirilir (dəyəri (USD, AVRO, RUB) * malın anbara daxil olunmuş tarixə rəsmi məzənnə = məbləğ).

3.5. Debitor borcları

Səhmdar Cəmiyyətin debitor borcları – Səhmdar Cəmiyyətə göstərilmiş xidmətlərə, yerinə yetirilmiş işlərə və təqdim olunmuş mallara görə alıcılardan daxil ediləcək pul vəsaiti məbləğləridir.

Hər hansı əməliyyatdan yaranan gəlir yalnız bu əməliyyat ilə bağlı əldə ediləcək iqtisadi səmərənin Səhmdar Cəmiyyətə daxil olacağı əsaslı sürətdə ehtimal olunduqda tanınır. Lakin, əvvəlki dövrlərdə gəlir kimi tanınmış məbləğin sonrakı dövrlərdə alınması ilə bağlı qeyri-müəyyənlik yarana bilər. Bu halda, alınmamış və ya əvəzi ödəniləcəyi artıq ehtimal olunmayan məbləğ əvvəldən tanınmış gəlirə düzəliş kimi deyil, hesabat dövründə xərc kimi tanınır. “Debitor borclar” hesabda yaranma tarixləri üzrə qeyd edilməlidir. Buna uyğun olaraq, hər bir debitor üzrə yaranmış debitor borcları “Şübhəli və ümidsiz borclar üzrə ehtiyat”ın yaradılması predmetinə təhlil olunmalıdır.

“Şübhəli və ümidsiz borclar üzrə ehtiyat”ın yaradılması debitor borcunun silinməsi deyil. Şübhəli və ümidsiz borclar üzrə ehtiyat, ehtiyatın yaradıldığı hesabat dövrünün xərclərinə aid edilir. Şübhəli və ümidsiz borclar üzrə ehtiyat hesaba silinmiş debitor borcların məbləğləri alıcılar tərəfindən Səhmdar Cəmiyyətə sonradan ödənilidikdə, Səhmdar Cəmiyyət bu məbləğləri ödəniş edilən hesabat dövrünün gəlirlərinə aid edir.

Səhmdar Cəmiyyət əldə edilmiş mal, materiallara, göstərilmiş xidmətlərə və yerinə yetirilmiş işlərə görə mal göndərənlərə, alıcılara, təhtalhesab şəxslərə, digər debitor və kreditorlara hesablaşmaları əvvəlcədən (avans) ödəniş aparmaqla həyata keçirilə bilər.

Göstərilmiş xidmətlər və yerinə yetirilmiş işlər, habələ yüklenmiş mallar üzrə bütün risklərin müqavilə şərtlərinə uyğun olaraq Səhmdar Cəmiyyətdən digər tərəfə təhvil verilməklə debitor borcları tanınır. Təhvil-təslim sənədlərinin gecikdirilməsi debitor borcların tanınmaması üçün əsas sayılır.

3.6. Gəlir və xərclər

Hesablama metoduna əsasən Səhmdar Cəmiyyət gəlir və xərcləri təsərrüfat əməliyyatlarının yerinə yetirilməsi ilə bağlı pul vəsaitlərinin və onların ekvivalentlərinin daxil olması və ya xaric olması zamanı deyil, bu əməliyyatlarının baş verdiyi anda tanınmalıdır.

Maliyyə hesabatlarında satışdan əmələ gələn gəlirin ona hesablanmış ƏDV çıxılmaqla müəyyən edilir.

Göstərilmiş xidmətin, yerinə yetirilmiş işlərin maya dəyəri, həmin xidmətlərin və işlərin istehsal xərclərindən (birbaşa xərclərindən) və köməkçi istehsalat xarakterli xərclərindən ibarətdir. Göstərilmiş xidmətin, yerinə yetirilmiş işlərin maya dəyəri (və ya satışın maya dəyəri) müvafiq olaraq təqdim edilən xidmət və yerinə yetirilmiş işlər üzrə aparılmış istehsal və köməkçi xərclərlə eyni vaxtda tanınmalıdır.

Hesabat dövrü ərzində çəkilən ticarət və inzibati xərclər bütövlüklə hesabat dövrünün xərclərinə aid olunur.

Əsas əməliyyat gəliri Səhmdar Cəmiyyət üzrə sərnişin daşınmadan əldə olunan gəlir və Dövlət büdcəsindən ayrılan subsidiyadır.

Subsidiya – Səhmdar Cəmiyyətin əməliyyat fəaliyyəti ilə əlaqədar müəyyən şərtlərinə keçmişdə və ya gələcəkdə yerinə yetirilməsinə görə müəssisəyə resursların köçürülməsidir. Səhmdar Cəmiyyət dövlət müəssisəsidir. Öz fəaliyyət sahəsində inhisarçı olan “Bakı Metropoliteni” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti bir sərnişin gedişinə görə dövlət tərəfindən (Azərbaycan Respublikasının Tarif Şurası) tənzimlənən tarifdən istifadə edir. Bununla əlaqədar olaraq, bütün xərc maddələrinin deyil, yalnız minimum lazımlı olan xərclərin ödənilməsindən ötrü büdcədən illik subsidiya ayrılır.

İllik büdcə subsidiyası, sərnişin daşınmasından və metropoliten sahələrində digər təşkilatlara görülən bir sıra xidmətlərdən əldə olunan gəlirlər “Bakı Metropoliteni” QSC-nin istismar fəaliyyətinin əsas gəlirlər hissəsini təşkil edir.

İllik büdcə subsidiyasının həcmi amortizasiya ayırmalarsız nəzərə alınır.

Səhmdar Cəmiyyətin öz gəlirləri amortizasiya ayırmalarını ödəyə bilmir. Beləliklə, metropoliteninin istismar fəaliyyəti daim zərərlidir.

Dövlət büdcəsindən ayrılan subsidiya bütövlüklə işçi heyəti ilə hesablaşmalara (əmək haqqı, Dövlət sosial siğorta ayırmalarına və işsizlikdən siğorta haqqına), elektrik enerjisinin, su və kanalizasiya xidmətlərinin ödənilməsinə sərf olunur.

Tikinti sahəsində gəlir kənar təşkilatlara görülmüş tikinti-quraşdırma işlərindən yaranır.

Xərclər Maliyyə fəaliyyətinin nəticələri haqqında hesabatda xüsusiyyətlər üzrə təsnifləşdirilir və təqdim edilir.

3.7. Əmlak və öhdəliklərin inventarizasiyanın keçirilmə qaydaları

İnventarizasiya – müəssisəsinin, idarənin, təşkilatın və başqa təsərrüfat subyektlərinin əmlakının, öhdəliklərinin, hesablaşmalarının, maddi və digər sərvətlərin faktiki vəziyyətinin yoxlanılması, qiymətləndirilməsi və sənədlərlə rəsmiləşdirilməsidir.

Səhmdar Cəmiyyət mühasibat uçotu və maliyyə hesabatlarının düzgünlüyünü təmin etmək üçün dövri olaraq öz əmlakının, öhdəliyinin, hesablaşmalarının, kapitalının və sair maddi sərvətlərinin və ümumiyyətlə, maliyyə hesabatlarının bütün aktiv və passiv maddələrinin inventarizasiyasını aparır.

Səhmdar Cəmiyyətin maliyyə öhdəliklərinin və əmlakının bütün növləri yerləşdirilməsindən asılı olmayaraq inventarizasiyadan keçirilməlidir. İnventarizasiyanın nəticələri Səhmdar Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının düzgünlüyünü təsdiq edir.

İnventarizasiyanın keçirilməsinə görə məsuliyyət Səhmdar Cəmiyyətin rəhbərliyinin üzərindədir.

Azərbaycan Respublikasında inventarlaşmanın aparılması prinsiplərini Maliyyə Nazirliyinin Kollegiyasının Q-17 nömrəli 16 iyul 2013-cü il tarixli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Aktivlərin və öhdəliklərin inventarizasiyası Qaydaları” əsasında icra olunmalıdır.

İnventarizasiyanın bir neçə növü mövcuddur.

Qismən inventarizasiya hər bir obyekt üçün ildə bir dəfə aparılır, bu cür inventarizasiya (yoxlama) yüksək daxili təşkilati səviyyə tələb etməyən və bir qayda olaraq istehsal prosesinə maneçilik törətməyən ən etibarlı üsuldur.

Dövri inventarizasiya əmlakın növ və xarakterindən asılı olaraq konkret vaxtda aparılır.

Tam inventarizasiya təşkilatın bütün əmlakının yoxlanılması deməkdir. Onlar illik maliyyə hesabatlar tərtib etməzdən əvvəl ilin axırında həmçinin maliyyə və istintaq orqanlarının tələbi ilə tam sənədli təftiş zamanı aparılır.

Seçmə inventarizasiya ayrı-ayrı istehsal sahələrində yaxud maddi-məsul şəxslərin yoxlanması, məsələn, xəzinədə olan nağd pul vəsaitinin mövcudluğunun yoxlanılması, müxtəlif növ materialların qalığının çıxarılması və i.a. zamanı aparılır.

İnventarizasiyanın aparılması məcburi olan hallardan başqa hesabat ilində inventarizasiyaların sayı, inventarizasiyanın miqdarı, onun aparılma tarixi, həmin

inventarizasiyaların hər birində yoxlanılacaq əmlakın və öhdəliklərin siyahısı təşkilat tərəfindən təyin olunur. Bu zaman inventarizasiya aparmaq zəruri sayılan hallar istisnalıq təşkil edir.

Əmlakın inventarizasiyası zamanı uçot məlumatlarından kənarlaşma hallarını müəyyən etmək üçün müqayisə cədvəlləri tərtib edilir.

İnventarizasiya cədvəllərində inventarizasiyanın nəticələri, yəni mühasibat uçotu məlumatları ilə faktiki inventarizasiya məlumatları arasındakı ziddiyətlər (fərq) göstərilir.

İnventarizasiya cədvəllərində əmlakın (qiymətlilərin) artıq və əskik məbləğləri onların mühasibat uçotundakı qiymətlərinə müvafiq göstərilir.

Müəssisənin balansında olan (məsuliyyətli mühafizədə olan, icarəyə götürülən, yenidən emal olunmaq üçün alınan), lakin müəssisəyə məxsus olmayan əmlaka (qiymətliyə) ayrıca inventarizasiya cədvəlləri tərtib edilir.

İnventarizasiya qurtardıqdan sonra inventarlaşma komissiyası müəssisə (təşkilat) rəhbəri tərəfindən qəbul edilən qərar və verilən təklif qeyd edilməklə protokol tərtib olunur. Bundan sonra inventarizasiya və uçot məlumatları arasında müəyyən edilmiş fərqli tənzimlənməsi qaydası müəyyən olunur.

İnventarizasiyanın nəticəsi onun aparılmışından sonra 10-gün ərzində uçotda əks etdirilməlidir.

Artıq gəlmə kimi müəyyən olunmuş əsas vəsaitlər, material dəyərliləri, pul vəsaitləri və digər əmlaklar mədaxil edilməli və onların baş verməsində günahkar olan şəxslər təyin edilməklə müəssisə və təşkilatın maliyyə nəticəsinə aid edilməlidir.

İnventarizasiyanın keçirilmə müddəti

Torpaq, tikili, avadanlıqların, habelə ehtiyatların və hazır məhsulun planlı inventarizasiyası ildə bir dəfə aparılır. Səhmdar Cəmiyyətin bütün aktiv və öhdəliklərinin dolğun planlı inventarizasiyası ildə bir dəfə hesabat ili üçün maliyyə hesabatlarının tərtib olunması zamanı aparılır. İnventarizasiyanın keçirilmə qrafiki və müddəti Səhmdar Cəmiyyətin Sədri tərəfindən təyin olunur. İnventarizasiya komissiyanın tərkibi Səhmdar Cəmiyyətin Sədri tərəfindən təsdiq olunmuş əmrlə müəyyən olunur. Bölmələrdə inventarizasiyanın aparılması üçün işçi inventarizasiya komissiyaları təşkil olunur.

İnventarizasiyanın aparılması və nəticələrinin sənədləşdirilməsi

Maddi-məsul şəxslərin verdiyi məlumatlara əsasən yoxlanılma obyektlərinin siyahısının inventarizasiya nəticələrinin mühasibatlığının siyahısı ilə müqayisədən sonra inventarizasiyanın nəticələri üzrə aktlar tərtib olunur.

İnventarizasiya zamanı aşkar edilmiş fərqlərin nizamlanması qaydaları

İnventarizasiya nəticələri nəzərə alınmaqla mühasibat uçotu məlumatlarında düzəlişlər edilir. İnventarizasiya nəticəsində aktivlərin əskik gəlməsi və ya yararsız hala düşməsi aşkar edildikdə aşağıdakılara aid edilir:

- təsərrüfat fəaliyyətin nəticələrinə (zərərə);
- maddi-məsul şəxslər tərəfindən zərərin ödənilməsinə;
- hüquqi şəxslər tərəfindən zərərin ödənilməsinə.

İnventarizasiya nəticəsində aktivlərin artıq gəlməsi və ya onların dəyərinin artması aşkar edildikdə Səhmdar Cəmiyyətin gəlirlərinə aid edilir.

3.8. Əmək haqqı və işçilərin mükafatlandırılması

Səhmdar Cəmiyyətində əmək haqları, Azərbaycan Respublikasının Sosial Müdafiə Fonduna ayırmalar, ödənilmiş illik məzuniyyət və xəstəliklə bağlı məzuniyyətlər, mükafatlar və qeyri-monetary faydalar (məsələn, saqlamlıqla bağlı xidmətlər) müvafiq xidmətləri göstərdiyi ildə hesablanır və ödənilir.

İşçi və işəgötürən arasında əmək münasibətləri yazılı formada əmək müqaviləsi (ehtiyac yarananda xidməti müqavilə) bağlananda yaranır.

3.9. Mənfəət vergisi olmayan digər vergi növləri

Vergi – dövlət bütçəsinə və yerli bütçələrə hadələ məqsədli dövlət fondlarına köçürürlən məcburi, fərdi, əvəzsiz ödənişdir.

Vergitutma obyekti – gəlir, mənfəət, əmlak, torpaq, təqdim edilmiş malların (işin, xidmətin) əlavə edilmiş dəyəri və Vergi Məcəlləsi ilə müəyyənləşdirilən digər vergitutma obyektləridir.

Vergi öhdəliyi – vergi ödəyicisinin Vergi Məcəlləsində göstərilən hallarda və qaydada müəyyən edilən vergini ödəmək vəzifəsi onun vergi öhdəliyi hesab olunur.

Vergi Məcəlləsinin 164.1.12 maddəsinə əsasən metropolitenlə sərnişindəşimə xidmətləri vergi ödəməkdən azaddır, buna görə də əsas gəlir növü sayılan - sərnişindəşimə gəlirlərindən ƏDV tutulmur.

Əmlak vergisi – Əmlak vergisi dedikdə müəssisənin balansında olan əsas vəsaitlərə görə hesablanıb ödənilən vergi başa düşülür. Metropoliten mülki müdafiə obyekti hesab edildiyinə görə Vergi Məcəlləsinin 199.4.1 maddəsinə əsasən əmlak vergisinin qismən ödəyicisidir.

Torpaq vergisi – Səhmdar Cəmiyyətin mülkiyyətində və ya sahəsində olan torpaq sahələri vergitutma obyekti sayılır. Cəmiyyət bu vergini torpaq sahələrinin ölçüsünə və torpaq vergisinin dərəcələrinə əsasən illik olaraq hesablayır və mayın 15-dən gec olmayaraq hesablamaları vergi orqanlarına təqdim edir. Torpaq vergisini bərabər məbləğlərdə 15 avqust və 15 noyabr tarixlərindən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödəyir.

Sosial siğorta - Muzdlu əməklə və sahibkarlıq fəaliyyəti ilə bağlı olan gəlirlər məcburi dövlət sosial siğorta haqqının tutulma obyektidir.

İşçinin “Sosial siğorta haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu ilə müəyyən edilmiş güzəştlər istisna olmaqla xərclərinin əvəzini ödədiyi halda, ödənilən vəsaitin məbləği məcburi dövlət sosial siğortasına cəlb olunur.

Məcburi dövlət sosial siğorta haqqı:

Sosial siğorta edən şəxslər üçün – hesablanmış əməyin ödənişi fondunun və məcburi dövlət Xidməti müqaviləsi ilə işləyənlər üçün – müqavilə üzrə haqqının 25% miqdарında.

Sosial siğortasına cəlb olunan digər gəlirlərin 22% miqdarında;

Əmək müqaviləsi ilə işləyənlər üçün – hesablanmış əmək haqqının 3% miqdarında;

Səhmdar Cəmiyyət hər rüb və hər il üçün hesablanmış və ödənilmiş məcburi dövlət sosial siğorta haqqıları üzrə hesabat təqdim edir.

İşsizlikdən siğorta – bu Qanunla nəzərdə tutulmuş hallarda siğortaolunanların itirilmiş əməkhaqlarının kompensasiya edilməsinə yönəldilmiş təminat formasıdır.

Siğortaedən tərəfindən ödənilən siğorta haqqı üzrə – hesablanmış əməyin ödənişi fondunun 0,5 faizi;

Siğortaolunan tərəfindən ödənilən siğorta haqqı üzrə – işçinin əməkhaqqının 0,5 faizi.

Səhmdar Cəmiyyət siğorta haqqının hesablanması və uçotunu aparır, hər rüb üzrə rüb başa çatdıqdan sonra növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq bu barədə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müəyyən edilmiş formada müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqana (quruma) hesabat təqdim edir.

IV. “Bakı Metropoliteni” QSC – nin strukturu.

1. “Bakı Metropoliteni” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin Aparatı;
2. “Bakı Metropoliteni” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin tabeliyində olan hüquqi şəxs statusuna malik olmayan təşkilatlar:
 - 2.1. Hərəkət Xidməti;
 - 2.2. Yol Xidməti;
 - 2.3. Tunel Qurğuları Xidməti;
 - 2.4. Elektrik Təchizatı Xidməti;
 - 2.5. İşarəvermə və Rabitə Xidməti;
 - 2.6. Elektromexanika Xidməti;
 - 2.7. Əsashi Təmir Xidməti;
 - 2.8. Depolar üzrə İş Departamenti;
 - 2.9. Birləşmiş emalatxanalar;
 - 2.10. Diaqnostika və Metroloji Təminat Mərkəzi;
 - 2.11. Eskalator Xidməti;
 - 2.12. Nəqliyyat və Xüsusi Texnika Departamenti;
 - 2.13. Tikinti Departamenti;
 - 2.14. Perspektiv İnkişaf və Əsaslı Tikintiyə Nəzarət Departamenti;
 - 2.15. Mühafizə və Yanğın Təhlükəsizliyi Xidməti;
 - 2.16. Yaşıllaşdırma və Vaqonların Təmizlik Təsərrüfatı Xidməti;
 - 2.17. İnformasiya və Kommunikasiya Texnologiyaları Xidməti;
 - 2.18. “Bakı Metropoliteni” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin Sağlamlıq Mərkəzi;
 - 2.19. Vaqonların Əsaslı Təmir Xidməti.

Cəmiyyətin tabeliyində olan struktur vahidlərlə qarşılıqlı münasibətləri QSC-nin Nizamnaməsi, habelə struktur vahidlərin Əsasnamələrinə, eləcə də Cəmiyyət daxili sənədlərə uyğun olaraq tənzimlənir.

Azərbaycan Respublikasının “Mühasibat uçotu haqqında” qanununa əsaslanaraq “Bakı Metropoliteni” QSC-nin 31.12.2020 il tarixində başa çatmış il üzrə maliyyə hesabatları, onlara izahlı qeydlər və uçot siyasetindən çıxarışlar Cəmiyyətin rəsmi səhifəsində yerləşdirilmişdir və mətbu orqanlarda dərc edilmişdir.

Zaur Hüseynov
Sədr

Fərhad İbrahimov
Maliyyə Departamentinin rəisi